

Муниципальное бюджетное образовательное учреждение

«Детский сад №322 комбинированного вида»

Бахитовского района г. Казани

Принята педагогическим советом

Протокол № 1

ОТ «29» 08 2022 Г.

1

Заведующий МАДОУ «Детский сад №322»

Л.Н.Венедиктс

Приказ № 38 от 29.08.2012

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по обучению детей дошкольного возраста татарскому языку

на 2022-2023 учебный год

Воспитатель по обучению татарскому языку: Искандерова Р.М.

Балалар бакчасында рус һәм башка милләт балаларын татарчага өйрәту программы. А҆ЛАТМА ЯЗУЫ.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен киәклә шартлар булдыру караган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәту программы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзү бурычы қуелды.

Балалар бакчасында татар теленә өйрәту программы (алга таба программа) “Мәктәпкәчә тәп гомуми белем бирү программы структурасына Федераль дәүләт таләпләре”нә (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 23.11.2009 елда 655 нче карары нигезендә расланган) нигезләнеп төзелде.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәту эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәту процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик кинәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукий актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

Программа принциплары.

Коммуникативлык принципы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәту.

Интеграция һәм дифференциация принципы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Курсәтмәлелек принципы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең тәп чарасы булып торган уен аша үткәру;

Тел өйрәту, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка аныру принципы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принципы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Дәвамчанлык принципы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне құздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принципы - бала материалны үзе өчен кызык булғанда, үзенең шәхси ихтыяжларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәту процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Миңү) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнен

мотивлашкан булын тәэмін итә. Телне аралашу, уен ситуацияларенә бәйләп өйрәнгендә, балалар тел өйрәнүнен практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирың әшичәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыға таба бару.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чараптар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материалыннан.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек(таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, жырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материалыннан).
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараптарның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-ролье уеннар;
4. Эйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (эти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, эйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Иҗади һәм ситуатив уеннар: ролье уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яштәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, күшүлүп эйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

Татарча сөйләштергә өйрәткәндә куелган минимум бурычлар.

Программа өч проектны һәм аларның төп максатларын һәм бурычларын үз эченә ала:

“Минем өем” проекты (4-5 яшь).

Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.

- Бурычлар: 1. Сүз байлығы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер – берене тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.

“Үйный – үйный үсәбез” проекты (5-6 яшь).

Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуға чыгу.

- Бурычлар: 1. Сүз байлығын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.

2. Гади сорауларны аңлат жавап бирү, мөрәжәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-карши сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты (6-7 яшь).

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, жәмғыятында кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баству, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка керту.

- Бурычлар: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, жавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләмне белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәжәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

Үкиту методик комплектының әчтәлеге.

Һәр проект түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) тематик план;
- 2) эшчәнлек конспектлары;
- 3) балалар һәм эти-әниләр өчен эш дәфтәрләре;
- 4) аудиоязмалар;
- 5) анимацион күренешләр;
- 6) күрсәтмә, таратма материаллар;
- 7) диагностик материаллар.

“Минем өем” проекты. (4-5яшьлек балалар өчен)

Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, эйе, юк, сау бул, эби, бабай, эйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчақ, куян, аю, хәлләрничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Проектның әчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- гайлә

- ашамлыклар
- уенчыклар
- саннар

Атна дәвамында 20 шәр минутлық 3 эшчәнлек оештырыла.

Тематик план.

Актив сузләр	Сөйләм урнәге	Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм
Гайлә – 18 сәгать (1-18)		
эти	-Бу кем?	Аудиоязма №1-23
эни	-Эти (эни, бабай, эби, kız, малай).	Дәфтәрдә эш №1-4
малай	-Кем юк?	
кыз	-Эти (эни, бабай, эби, малай, kız).	
мин	-Исәнмесез.	Мультфильмнар:
исәнмесез	-Син кем?	1. “Әйдәгез, дуслашыйк”
сая булыгыз	-Мин Коля (Оля).	2. “Качышлы уйныйбыз”
	-Мин малай.	3. “Шалкан”
	-Сая булыгыз!	
исәнме	-Исәнме, эни (эти, бабай, эби, kız, малай, Мияу, Акбай).	
	-Сая бул, эни (эти, бабай, эби, kız, малай).	
эт	-Кем анда?	
песи	-Мин песи. Мин Мияу.	
	-Кил монда.	
	-Мин эт. Мин Акбай.	
	-Кил монда.	
эйе	-Син Коля?	
юк	-Әйе, Коля.	
сая бул	-Син малай (кыз)?	
	-Әйе (юк).	
эби	-Эти? (эни, бабай, эби, kız, малай).	
бабай	-Әйе.	

эйбэт	-Өни? (әти, бабай, әби, кыз, малай). -Юк. -Малай? -Юк, кыз. -Кыз? -Әйе, кыз. -Хэллэр ничек? -Әйбэт.	

Ашамлыклар – 12 сәгать (19-30)

ипи мә рәхмәт	-Мә, ипи (алма, сөт, чәй). -Рәхмәт, әби.	Аудиоязма №24-39
алма сөт чәй	-Коля, мә ипи (алма, сөт, чәй). -Рәхмәт.	Дәфтәрдә эш №5-10 Мультфильмнар: 1.“Тәмле” кибетендә” 2. “Азат кунак чакыра”
тәмле кил монда утыр	-Мияу, кил монда. Утыр. (Ақбай, Коля, Оля) -Оля, кил монда. Мә ипи (алма, сөт, чәй). Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле (ме)? -Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле. Рәхмәт. -Мә, тәмле алма (ипи).	
аша әч	-Мә, ипи (алма) аша. -Мә, сөт (чәй) әч.	

Үенчыklар – 18 сәгать (31-48)

туп	- Бу нәрсә? - Туп (курчак, куян, аю).	Аудиоязма №40-53
бир	-Курчак (туп, куян, аю) бир. -Мә, курчак (туп, куян, аю).	Дәфтәрдә эш №11-13
зур кечкенә	-Бу нәрсә? -Аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян, туп) нинди?	Мультфильмнар: 1. “Паркка сәяхәт” 2. “Үенчыklар үпкәләгән”

	-Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенә, эйбәт). - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенә, матур, эйбәт).	3. “Күңелле уеннар” 4. “Акбай һәм Мияу мажаралары”
матур курчак		
куян	-Аю (курчак, куян, туп)?	
аю	-Эйе.	
уйна	-Курчак (аю, куян, туп)?	
	-Юк.	
	-Бу нәрсә?	
	-Аю (курчак, куян, туп).	
	-Мә, аю (курчак, куян, туп). Уйна.	
	-Коля, кил монда. Уйна.	
	-Оля, кил монда. Уйна.	
	- Аю (курчак, куян, туп) бир.	
	- Аю (курчак, куян, туп) нинди?	
	- Аю (курчак, куян, туп) зур.	
	- Аю (курчак, куян, туп) кечкенә.	
ю		
	- Мә, зур аю (курчак, куян, туп).	
	- Мә, кечкенә аю (курчак, куян, туп).	
	-Аю (курчак, куян), кил монда. Аша (утыр, эч, уйна).	
	-Коля (Оля), аю (курчак, куян, туп) ю.	
хәлләр ничек?		
	- Исәнме, Мияу!	
	- Исәнме, Акбай!	
	- Хәлләр ничек?	
	- Эйбәт.	
пычрак		
чиста	-Туп (курчак, куян, аю) нинди?	
	-Туп (курчак, куян, аю) пычрак (чиста).	
	-Туп ю.	
	-Туп чиста?	
	- Юк, туп пычрак.	
	(Эйе, туп чиста).	
	Ю, ю, ю – туп (курчак, аю, куян) ю.	

Саннар - 6 сәгать (49-54)		
бер ике өч дүрт биш	-Ничә? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. -Ничә малай? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. -Ничә кыз? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. -Өч? -Юк. -Ике? -Эйе. -Ничә аю (туп, курчак, куян)? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	Аудиоязма №54-60 Дэфтэрдэ эш №14 Мультфильм: 1.“Үйний-үйний саныйбыз”
Кабатлау - 6 сәгать (55-60)		
		Аудиоязма №25 Дэфтэрдэ эш №61-64 Мультфильм: 1. “Күнелле ял итәбез”

“Үйный – уйный үсәбез” проекты. (5-6 яшьлек балалар өчен)

Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңгे, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашық, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындық, карават, яратам, бар (38 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз).

Проектның әтчәлеге түбәндәге темалардан тора:

- яшелчәләр
- ашамлыклар
- савыт- саба
- киәмнәр
- шәхси гигиена
- өй жиһазлары
- бәйрәм “Туган көн”

- бэйрэм “Сабан туй”
- Уртанчылар төркемендэгэ темалар(гаилэ, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дэвамында кабатлана.

Атнага 25 шэр минутлык 3 эшчэнлек оештырыла.

Тематик план.

Актив сүзлээр	Сөйлөм урнэгэ	Аудиоязма Эш дэфтэр Мультфильм
Кабатлау – 3 сэгаты (1-3)		
	“Минем өөм” проекты буенча	Аудиоязма №1 Дэфтэрдэ эш №1 Мультфильм: 1. “Шалкан”
Яшелчэлэр – 21 сэгаты (4-24)		
кишер	-Бу нэрсэ? -Кишер. -Мэ, кишер.	Аудиоязма №2-24 Дэфтэрдэ эш №2-6
баллы	-Нинди кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)?	Мультфильмнаар:
ничэ	-Зур (кечкенэ) кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)	1. “Баллы кишер”
суган бэрэнгэ	-Мэ, зур (кечкенэ) кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр) -Рэхмэт.	2. “Уйный-уйный эшлибэз” 3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшлэми, шул ашамый”
кыяр	-Зур кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)	
кэбестэ	-Кечкенэ кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)	
нинди	-Чиста кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)	
алты	-Пычрак кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)	
жиде		
сигез		
тугыз		
ун		

-Кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр) нинди?
-Кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр) тэмле, зур (кечкенэ), матур, чиста (пычрак)

Кишер баллы.
Алма баллы.
-Мэ кишер(алма), аша. Баллы?
-Эйе, баллы. Рэхмэт.

-Ничэ кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)? Сана.
-Ике (1-10) кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)
-Оля, кил монда. Мэ, ике (1-10) кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)
-Ике (1-10) кишер (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кыяр)

-Оля, кыяр (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кишер) бир.
-Мэ, кыяр (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кишер).
-Рэхмэт.

-Коля, (1-10) кэбестэ (суган, бэрэнгэ, кишер, кыяр) бир.
-Мэ, (1-10) кэбестэ (суган, бэрэнгэ, кишер, кыяр).
-Сай бул, Коля.

-Ничэ кыяр (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кишер)?
-Бер (1-10) кыяр (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кишер).
-Кыяр (суган, бэрэнгэ, кэбестэ, кишер) пычрак.

кызыл сары	-Бу туп. -Туп (алма) нинди? -Туп (алма) сары (кызыл, яшел)	
яшел	-Нинди туп (алма) юк? -Кызыл (сары, яшел) туп (алма) юк.	
нэрсә кирәк?	-Кишер (суган, бәрәңгे, кәбестә, кыяр) кирәк? -Кирәк.	
юа	-Коля, нэрсә кирәк? -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) кирәк. -Нинди кыяр? -Яшел (тәмле, чиста) кыяр. -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) пычрак. -Мә, кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) ю. -Оля кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) юа.	

Ашамлыклар – 6 сәгать (25-30)

аш ботка	тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй) -Нэрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (әч). -Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)	Аудиоязма №25-29 Дәфтәрдә эш №7, 8 Мультфильм: 1.“Аш бүлмәсе”

	тәмле.	
Савыт-саба - 6 сәгать (31-36)		
кашык тәлинкә	-Кашык (тәлинкә, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тәлинкә, чынаяк)? -Зур (кечкенә, сары, яшел, кызыл, зәңгәр).	Аудиоязма №30-37 Дәфтәрдә эш №9, 10 Мультфильм: 1. “Өч аю” 2. “Чисталықта - матурлық”
чинаяк		
зәңгәр	-Ничә кашык (тәлинкә, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тәлинкә, чынаяк). -Мә, (1-10) кашык(тәлинкә, чынаяк). -Мә, кызыл (сары, яшел, зәңгәр). чинаяк (тәлинкә, чынаяк).	
Килемнәр - 6 сәгать (37-42)		
кулмәк	яшел (кызыл, сары, зәңгәр) күлмәк (чалбар).	Аудиоязма №38-43
чалбар	чиста күлмәк (чалбар). матур күлмәк (чалбар). күлмәк (чалбар) юк. -Оля, күлмәк (чалбар) бир. -Нинди күлмәк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмәк (чалбар). -Ничә күлмәк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмәк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмәк) ки (сал).	Дәфтәрдә эш №11, 12 Мультфильм: 1.“Килемнәр кибетендә” 2.“Шаян уенчыклар”
ки		
сал	-Оля, чалбар (күлмәк) бир. -Мә, чалбар (күлмәк). -Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмәк) ки (сал).	
йокла	-Курчак, йокла.	
Шәхси гигиена – 3 сәгать (43-45)		
бит	-Хәерле көн.	Аудиоязма № 43, 44-48

кул хәерле көн	-Мә су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Эйе, бит (кул) чиста.	Эш дэфтэр №13, 14 Мультфильм 1.“Ни өчен киен нэр югалган?”

Өй жиһазлары – 3 сәгать (46-48)

өстәл урындык карават	-Зур (кечкенә) урындык (өстәл, карават). -Зур аю, мә зур карават (өстәл, урындык). -Кечкенә аю, мә кечкенә карават (өстәл, урындык). -Нәрсә кирәк? -Карават (өстәл, урындык) кирәк. -Нинди карават? -Зур (кечкенә, сары, яшел, зәңгәр) карават. -Мә, зур карават. -Рәхмәт.	Аудиоязма № 49 Эш дэфтэр №15 Мультфильм: 1.“Маша һәм өч аю”

Бәйрәм “туган көн” – 9 сәгать (49-57)

яратам	-Мин алма (ипи, сөт, чәй, ботка, аш, кыяр, кәбестә, бәрәнгә, кишер) яратам. -Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. -Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам.	Аудиоязма №50-60 Эш дэфтэр №16-19 Мультфильм: 1. “Туган көн” 2. ”Кем нәрсә ярата?”
бар	-Нәрсә бар? -Туп (курчак) бар. -Нәрсә юк? -Туп (курчак) юк. “Бар”, “Юк” сүzlәрен кулланып “Гайлә”, “Яшелчә” “Үенчыклар” темаларын кабатлау.	

	Диалогларны кабатлау. “Кибетле” уеннары.	
БЭЙРӨМ “САБАНТУЙ”- 3 СӘГАТЬ (58-60)		
	Ел дәвамында өйрәнелгән сүзләр, сөйләм үрнәге кулланыла. “Гайлә”, “Яшелчә”, “Үенчыклар” темаларын кабатлау. “Кибетле” уеннары.	Аудиоязма №61-63 Мультфильм: 1.“Сабантуй бэйрәме”

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты.

6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә әзерлек төркеме) өчен якынча 60 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишилесең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишилесең?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмақ, яшь, бүре, керпе, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлыйм, зур рәхмәт, китап укийм, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың?(пассив сүз)

Проектның әчтәлеге уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашуга корылган.

Атнага 30 ар минутлық 3 эшчәнлек оештырыла.

Тематик план

Актив сүзләр	Сөйләм үрнәге	Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм
син кем?		Аудиоязма №1 - 2
хәерле көн	-Хәерле көн, Оля (Коля). -Хәерле көн, эни (әти, бабай, эби).	Аудиоязма №3 - 5 Дәфтәрдә эш №1 Мультфильм: “Мияу адашкан”
тычкан		Аудиоязма №6 Дәфтәрдә эш №2
бу кем?		Аудиоязма №7 - 8 Дәфтәрдә эш №3 Мультфильм:”Аю баласы дөнья белән

бу нэрсэ?	-Песи нишли? -Песи йоклый.	таныша” Аудиоязма №9 - 10 Дэфтэрдэ эш №4
нишли? йоклый утыра	-Эни нишли? -Эни утыра.	Аудиоязма №11 Мультфильм: “Батыр Мияу һэм куркак Күянкай”
ашый эчэ	-Коля нишли? -Коля ашый (эчэ).	Аудиоязма №12 Дэфтэрдэ эш №5 Аудиоязма №13 - 14
нишилсен? ашыйм эчэм	-Мияу, нишилсен? -Ашыйм. -Акбай, нишилсен? -Эчэм.	Мультфильм: “Тату гайлэ” Аудиоязма №15
уйный уйныйм	-Оля (Коля), нишилсен? -Уйныйм.	Аудиоязма №16 - 18
утырам		Мультфильм: “Юмарт аю” Аудиоязма №19
барам кая барасын? син нишилсен?	-Кая барасын? -Кафега барам. -Син нишилсен? -Мин бэрэнгэ ашыйм (чэй эчэм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)	Аудиоязма №20 Дэфэрдэ эш №6 Мультфильм: “Кафега барабыз” Дэфтэрдэ эш №7

сикер-сикерәм	Туп, туп Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп.	Аудиоязма №21-23
сикерә йөгерә төлке	Күян сикерә (йөгерә). Туп сикерә. Песи сикерә (йөгерә). Төлке сикерә (йөгерә).	Мультфильм: “Урманда күнелле уеннар” Аудиоязма №24 Дэфтэрдэ эш №8 Аудиоязма №25-28
йөгер-йөгерәм	-Йөгер! Син нишилсөң? -Мин йөгерәм.	Мультфильм: “Көчлөләр, қындар, житеzlәр”
чæk-чæk өчпочмак	-Мин чæk-чæk ашыйм. -Мин өчпочмак ашыйм.	Аудиоязма №29-30 Дэфтэрдэ эш №9
яшь	-Сиңа ничә яшь? -6 яшь.	Мультфильм: “Жәнлекләр спорт бәйрәмендә” Аудиоязма №31-32
бүре керпе	-Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	Аудиоязма №33-34 Дэфтэрдэ эш №10
тавык этәч	Этәч зур, матур Тавык кечкенә, матур	Мультфильм: “Циркта” Аудиоязма №35 - 36
Үрдәк	-Син кем? -Мин үрдәк.	Дэфтэрдэ эш №11 Аудиоязма №37 - 38 Дэфтэрдэ эш №12 Мультфильм:

чана шуа	Куян чана шуа.	“Шаян кошлар” Аудиоязма №39 - 40
шуам	Мин чана шуам.	Аудиоязма №41 Дэфтэрдэ эш №13
бие бии	-Аю, эйдэ, бие!	Мультфильм: “Урманда зур концерт” Аудиоязма №42 - 44 Дэфтэрдэ эш №14
биим		Аудиоязма №45 - 46
ак кара	-Оля кызыл шар ярата? -Юк. -Оля яшел шар ярата? -Эйе, мин яшел шар яратам.	Мультфильм: “Акбай туган көнгө барырга жыена” Аудиоязма №47 Дэфтэрдэ эш №15
жырла-жырлыйм	-Син нишлисеп? -Мин жырлыйм.	Аудиоязма №45, 48 – 49 Мультфильм: “Мияуның туган көне”
зур рәхмәт	жырлыйбыз зур рәхмәт	Аудиоязма №50 Дэфтэрдэ эш №16 Аудиоязма №51 - 53 Дэфтэрдэ эш №17
китап укый	Кыз китап укый.	Мультфильм: “Урман китапханәсендә” Аудиоязма №54 - 60 Дэфтэрдэ эш №18

рэсем ясыйм укийм дэфтэр	рэсем ясыйм-алма ясыйм мэктэп -Кем укий. -Мин укийм. бик тэмле Терем-терем, теремкэй, Зур түгел, кечкенэ. Теремкэйдэ тычкан яши. Теремкэйдэ куян яши. Теремкэйдэ бүре яши. Теремкэйдэ төлке яши. Теремкэйдэ аю яши. Алар бик дус. -Кэжэ кая? -Энэ, кэжэ кэбестэ ашый. Кэжэ кэбестэ ярата. -Мин ипи яратам. Песи, син нэрсэ яратасын? -Мин сэт яратам. Сэт тэмле. -Мэ, кэжэ, ботка аша. -Юк, кэбестэ яратам. Кэбестэ тэмле.	Мультфильм “Уйный-уйный укыйбыз” Аудиоязма №61-63 Дэфтэрдэ эш №19 Мультфильм: “Урман мэктэбэндэ” Аудиоязма №64 Мультфильм: “Теремкэй” Аудиоязма №65-66 Мультфильм: “Кем нэрсэ ярата?” Аудиоязма №67 - 71 Дэфтэрдэ эш №20

**Уртанчылар төркеменең «Минем өем» уқыту методик комплекты
буюнча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1.А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гайлә» Бабай, әби, эти, эни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлықлар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, саубуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә
2.А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гайлә» Бабай, әби, эти, эни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлықлар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибуллар.	Битлекләр: бабай, әби, эти, эни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибуллар: бабай, әби, эти, эни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аяу, куян.	Һәрберсе 15 данә

**Зурлар төркеменең «Уйный-уйный үсәбез» уқыту методик комплекты
буюнча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1. Курсатмә рәсемнәр.	«Минем гайлә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киенмәр: үлмәк (кызларнықы, малайларнықы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашық, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашық, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Жыләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 1 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңгे, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә
	«Киенмәр» Зур рәсемнәр: үлмәк (кызларнықы, малайларнықы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: үлмәк (кызларнықы, малайларнықы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындық, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындық, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә
	«Саннар» (1- 10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гайлә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киенмәр: үлмәк (кызларнықы, малайларнықы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә

	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 15 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә
	«Килемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныбы, малайларныбы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныбы, малайларныбы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә
4.Театр эшчәнлеге өчен атрибуллар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлеге өчен атрибуллар.	1.Өстәл театры өчен атрибуллар (конус формасында): «Өч аю»: эти аю, эни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибуллар (конус формасында): «Кем нәрсә яраты»: песи, эт, аю, куян, кәҗә, этәч. өстәл (зур, уртacha зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртacha зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртacha зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

**Мәктәпкә әзерлек төркеменең «Без инде хәзәр зурлар-мәктәпкә илтә юллар»
уқыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1.А 4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дэфтер, кофе, пицца, бәрәңгә фри, очпочмак. Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч жырлый, кыз кул юа, малай китап укий, кыз китап укий, төлке китап	Һәрберсе 1 данә

	укый, куян китап укий, эни қул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	
2. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңгә фри, өчпочмак. Шарлар - (зәңгәр, қызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә Һәрберсе 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч жырлый, қыз қул юа, малай китап укий, қыз китап укий, төлке китап укий, куян китап укий, эни қул юа, эти йоклый, малай утыра, қыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	Һәрберсе 15 данә
8x10 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укий, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, қыз, малай, әби, бабай.	Һәрберсе 15 данә
15x20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укий, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, қыз, малай, әби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, этәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберсе 1 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, этәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, әби, бабай, қыз, малай, эт, песи, эни, эти, шалкан. «Шалкан» ёстәл театры атрибутлары: Әби, бабай, қыз, малай, эт, песи, эни, эти, тычкан, шалкан.	Һәрберсе 15 данә Һәрберсе 1 данә

Аудиоязмалар.
(уртанчылар төркеме)

Тема: “Минем гайләм”.

1 нче кисәк (1 нче тема).

- Здравствуйте, ребята! Исәнмесез, балалар! (пауза-3 секунд). Это мои лучшие друзья Акбай и Мияу. Они очень добрые, весёлые помощники. Акбай и Мияу разговаривают по другому, по-татарски. Послушайте, как они здороваются друг с другом (хатын-кыз тавышы).

Акбай: Hay-hay! Исәнме, Мияу!

Мияу: Мияу- мияу! Исәнме, Акбай!

2 нче кисәк (1 нче тема).

- Слушай! (ир-ат тавышы)

- Тыңла! (хатын-кыз тавышы)

- Эти (ир-ат тавышы, пауза-3 секунд) - Эти (ир-ат тавышы, пауза-3 секунд)

- Эни (хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд) - Эни (хатын-кыз тавышы)

3 ичे кисәк (1 ичे тема).

- Слушай!Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Эти (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*) - Эти (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Эни (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*) - Эни (*хатын-кыз тавышы*)

4 иче кисәк (1 иче тема).

- Слушай!Покажи!Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Күрсәт!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Эти (*ир-ат тавышы, пауза-б секунд*) - Эти (*ир-ат тавышы, пауза-б секунд*)
- Эни (*хатын-кыз тавышы, пауза-б секунд*) - Эни (*хатын-кыз тавышы*)

5 иче кисәк (1 иче тема).

- Слушай!Пой! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Эти-эти (*ир-ат тавышы жырлый, пауза-б секунд*)
- Эни-эни (*хатын-кыз тавышы жырлый*)

Тема: “Малай, кыз”.

6 ичы кисәк (2 ичे тема).

- Слушай!Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Эти (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Эни (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Малай (*малай тавышы, пауза-5 секунд*)
- Кыз (*кыз тавышы*)

7 иче кисәк (2 иче тема).

- Слушай!Пой! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Эти-эти (*ир-ат тавышы жырлый, пауза-б секунд*)
- Эни-эни (*хатын-кыз тавышы жырлый, пауза-б секунд*)
- Малай-малай (*малай тавышы жырлый, пауза-б секунд*)
- Кыз-кыз (*кыз тавышы жырлый*)

Тема: “Эйдәгез, танышыйк”.

8 иче кисәк (4 иче тема).

Акбай белән Мияу: Исәнмесез, балалар! (*пауза-3 секунд*).

Балалар: Исәнмесез.

- А вы знаете, как надо знакомиться друг с другом (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Я знаю. Я Акбай. Мин Акбай. Ты кто? Син кем? (*обращается к Мияу*).

Мияу: Я Мияу. Мин Мияу. Син кем?

Акбай: Мин Акбай. Син кем?

9 ичы кисәк (4 ичे тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Мин Акбай.

Мияу: Мин Мияу.

Малай тавышы: Мин Коля.

Кыз тавышы: Мин Оля.

10 ичы кисәк (4 иче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Мин эти (*ир-ат тавышы жырлый, пауза-б секунд*)

- Мин эни (*хатын-кыз тавышы жырлый, пауза-б секунд*)

- Мин малай (*малай тавышы жырлый, пауза-б секунд*)

- Мин кыз (*кыз тавышы жырлый*)

Тема: “Эйдәгез, танышыйк”.

11 иче кисәк (5 иче тема).

-Ребята, послушайте, как здороваются Акбай и Мияу друг с другом.

Акбай: Исәнме, Мияу!

Мияу: Исәнме, Акбай!

12 иче кисәк (5 иче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Мин Акбай.

Мияу: Мин Мияу.

Тема: “Тату гайлә”.

13 иче кисәк (6 ичы тема).

Акбай: Исәнме, эни (*пауза – 3 секунд*)

Мияу: Исәнме, эти (*пауза – 3 секунд*)

Акбай: Исәнме, малай (*пауза – 3 секунд*)

Мияу: Исәнме, кыз.

Тема: “Минем дуслар”.

14 ичे кисәк (7 ичे тема).

- Где наши друзья, Акбай и Мияу? (*хатын-кыз тавышы*).

Ишек шакыган тавыш.

Мияу: Мияу – мияу! (*пауза – 3 секунд*)

Тәрбияче: Кем анда?

Мияу: Мияу – мияу! Мин песи.

Мияу – мияу! Мин песи.

Ишек шакыган тавыш.

Акбай: Hay-hay! (*пауза – 3 секунд*)

Тәрбияче: Кем анда?

Акбай: Hay – hay! Мин эт.

Hay – hay! Мин эт (*пауза – 6 секунд*)

Тәрбияче: Песи, кил монда! Эт, кил монда!

Ишек ачылган тавыш.

Мияу: Исәнмесез! Мияу – мияу! Мин песи.

Акбай: Исәнмесез! Hay – hay! Мин эт.

15 иче кисәк (7 иче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Мияу-мияу. Мин песи (*хатын-кыз тавышы жырлый, пауза – 6 секунд*)

- Мияу-мияу. Мин песи (*хатын-кыз тавышы жырлый, пауза – 6 секунд*)

- Hay-hay. Мин эт (*ир-ат тавышы жырлый, пауза – 6 секунд*)

- Hay-hay. Мин эт (*ир-ат тавышы жырлый*)

Тема: “Әие.Юк.”

16 ичы кисәк (10 ичы тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Мин эти (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Мин эни (*хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Мин малай (*малай тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Мин кыз (*кыз тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Мин Мияу. Мин песи (*хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Мин Акбай. Мин эт (*ир-ат тавышы*)

17 ичे кисәк (10 ичы тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Мин эти (*ир-ат тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин эни (*хатын-кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин малай (*малай тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин кыз (*кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин Мияу. Мин песи (*хатын-кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин Акбай. Мин эт (*ир-ат тавышы*)

Тема: “Кунак килгән”.

18 иче кисәк (13 ичे тема).

- К нам сегодня пришли гости. Мияу, ты хочешь узнать, кто это? (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Мияу-мияу, хочу.

Акбай(*курсәткән рәсемнәрне атый*): Эби (*пауза-3 секунд*). Бабай.

19 ичы кисәк (13 иче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Мин эби (*хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Мин эби (*хатын-кыз тавышы*)

20 иче кисәк (13 иче тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза – 5 секунд*)
  - Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза – 5 секунд*)
  - Мин эби (*хатын-кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
  - Мин эби (*хатын-кыз тавышы*)

Тема: “Безнең кунаклар”.

21 иче кисәк (16 ичы тема).

- Акбай и Мияу очень вежливые. При встрече они здороваются и друг у друга спрашивают “Как дела?” - “Хэллэр ничек?” (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Мияу, хәлләр ничек?

Мияу: Эйбәт. Акбай, хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт.

22 нче кисәк (16 нчы тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

Бу бармак бабай,

Бу бармак әби,

Бу бармак эти,

Бу бармак әни,

Бу бармак малай.

Бу бармак бабай,

Бу бармак әби,

Бу бармак эти,

Бу бармак әни,

Бу бармак кыз.

Тема: “Безнең кунаклар”.

23 нче кисәк (17 нче тема).

- Давайте, послушаем как Акбай и Мияу разговаривают при встрече (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Мияу, хәлләр ничек?

Мияу: Эйбәт. Акбай, хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт.

Тема: “Әби күчтәнәче”.

24 нче кисәк (19 нчы тема).

Әби: Исәнмесез, балалар (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Исәнме, әби.

Әби (*или курсәтеп*): Ипи (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Ипи.

25 нче кисәк (19 нчы тема).

Әби: Син кем?

Мияу: Мин Мияу.

Әби: Мияу, мә ипи.

Мияу: Рәхмәт.

Тема: “Бабай күчтәнәче”.

26 ичы кисәк (20 ичे тема).

Бабай: Исәнмесsez, балалар (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Исәнме, бабай.

Бабай(алма курсәтеп): Алма (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Алма.

27 иче кисәк (20 иче тема).

Бабай: Син кем?

Акбай: Мин Акбай.

Бабай: Акбай, мә алма.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Сөт. Чәй”.

28 иче кисәк (22 иче тема).

- Наши друзья Акбай и Мияу угощаются. Давайте, спросим, что они пьют (*хатын-кыз тавышы*)

- Акбай, бу нәрсә? (*хатын-кыз тавышы*)

- Акбай: Чәй.

- Мияу, бу нәрсә? (*хатын-кыз тавышы*)

- Мияу: Сөт.

29 ичы кисәк (22 иче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Чәй (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)

- Чәй (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)

- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Алма (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)

- Алма (*ир-ат тавышы*)

30 ичы кисәк (22 иче тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)

- Чэй (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Алма (*ир-ат тавышы*)

31 ичे кисәк (22 ичे тема).

- Слушай!Покажи!Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Күрсәт!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд*)
- Чэй (*ир-ат тавышы, пауза-6 секунд*)
- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд*)
- Алма (*ир-ат тавышы*)

Тема: “Дустыңы сыйла”.

32 иче кисәк (23 иче тема).

Акбай: Мияу, мә сөт.

Мияу: Акбай, мә ипи.

- Акбай и Мияу друг друга угостили. А что они забыли сказать за угощение? (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

Балалар: Спасибо.

- Правильно, “Спасибо” – “Рәхмәт”. Акбай, скажи “Рәхмәт” (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Рәхмәт. Мияу, скажи “Рәхмәт”.

Мияу: Рәхмәт.

Тема: “Песине сыйла”.

33 иче кисәк (25 иче тема).

- Акбай здесь, а где же Мияу? Акбай позови, Мияу (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Мияу, иди сюда. Кил монда.

- Мияу не идёт. Наверно не слышит. Давайте, вместе позовём (*хатын-кыз тавышы*)

Бергә: Мияу, кил монда.

34 иче кисәк (25 иче тема).

- Мияу проголодался. Давайте, его угостим вкусным молоком. Песи, мә сөт. Сөт тәмлеме? (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Сөт тәмле, тәмле. Рәхмәт (*пауза-5 секунд*)

- Акбай, мә ипи. Ипи тәмлеме? (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Ипи тәмле, тәмле. Рәхмәт.

Тема: “Кунак сыйлау”.

35 иче кисәк (26 ичы тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Ипи тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Ипи тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Чәй тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)
- Чәй тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)
- Алма тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Алма тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Сөт тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)
- Сөт тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы*)

36 ичы кисәк (26 ичы тема).

- Слушай!Пой! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Ипи тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Ипи тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Чәй тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Чәй тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Алма тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Алма тәмле-тәмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Сөт тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Сөт тәмле-тәмле (*хатын-кыз тавышы*)

37 ичे кисәк (26 ичы тема).

- Сегодня у нас Акбай в гостях. Давайте, позовём Акбай и посадим на красивый стул (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)

Бергә: Акбай, кил монда.

Акбай: Исәнмесез (*пауза-5 секунд*)

Балалар: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт.

- Акбай, садись. Утыр (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Акбай, утыр.

- Давайте, вместе предложим садиться. Акбай, утыр (*хатын-кыз тавышы пауза-5 секунд*)

Балалар: Акбай, утыр.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Кунакны ашат”.

38 иче кисәк (28 иче тема).

- **Мияу, кил монда, утыр. Мә, ипи аша** (*хатын-кызы тавышы*)

Мияу: Рәхмәт. Ипи тәмле.

- **Акбай кил монда, утыр. Мә, алма аша** (*хатын-кызы тавышы*)

Мияу: Рәхмәт. Алма тәмле.

Тема: “Чәй табынында”.

39 нчы кисәк (29 нчы тема).

- **Мияу, кил монда, утыр. Мә, сөт эч** (*хатын-кызы тавышы*)

Мияу: Рәхмәт. Сөт тәмле.

- **Акбай кил монда, утыр. Мә, чәй эч** (*хатын-кызы тавышы*)

Мияу: Рәхмәт. Чәй тәмле.

Тема: “Үенчыклар”.

40 нчы кисәк (31 нче тема).

- **Акбай и Мияу принесли “Чудесную коробку”. Давайте, посмотрим, что лежит в этой коробке** (*хатын-кызы тавышы*)

- **Что это? Бу нәрсә? Акбай, бу нәрсә?** (*хатын-кызы тавышы*)

Акбай: Туп.

- **Мияу, бу нәрсә?** (*хатын-кызы тавышы*)

Акбай: Туп.

Тема: “Зур – кечкенә”.

41 нче кисәк (32 нче тема).

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Туп. Туп зур.

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Туп. Туп кечкенә.

42 нче кисәк (32 нче тема).

Үен.

Туп, туп

Зур туп.

Туп, туп

Кечкенә туп.

43 нче кисәк (32 нче тема).

Үен.

Туп-туп,

Зур туп.

Сикер-сикер,

Зур туп.

Туп-туп,

Кечкенә туп.

Сикер-сикер,

Кечкенә туп.

Тема: Күнел ачу кичәсе “Туган көн”.

44 ичे кисәк (33 ичे тема).

- Сегодня у Акбай день рождения. Мы ему подарим большие и маленькие мячи. Его ещё нет. Он наверно готовится, наряжается. Давайте, позовём Акбай и посадим на красивый стул (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
Бергә: Акбай, кил монда.

Акбай: Исәнмесез (пауза-5 секунд)

Балалар: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт.

- **Акбай, кил монда, утыр** (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Акбай, кил монда, утыр.

- Давайте, вместе предложим садиться. **Акбай, утыр** (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

Балалар: Акбай, утыр.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Курчак кунакка килгән”.

45 иче кисәк (34 иче тема).

- В волшебной коробке появилась новая игрушка. Давайте, посмотрим, что это? Бу нәрсә? Курчак. Курчак (*хатын-кыз тавышы*).

46 ичы кисәк (34 иче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

Мин курчак.

Мин курчак.

Мин матур курчак.

Мин матур курчак (*Бала тавышы жыыр итеп жыырлый*).

Тема: “Уйныйбыз”.

47 иче кисәк (38 иче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

Эллэ-лэ, эллэ-лэ, карусель эйлэнэ,

Матур курчак эйлэнэ,

Зур-зур аю эйлэнэ,

Кечкенә куян эйлэнэ.

Эллэ-лэ, эллэ-лэ, карусель эйлэнэ,

Матур курчак эйлэнэ,

Зур-зур аю эйлэнэ,

Кечкенә куян эйлэнэ (*төмп әкрен, 2 тапкыр кабатлана, балалар тавышы жырлый*)

Тема: “Мияуга бүләк”.

48 ичке кисәк (40 иччи тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Күрсәт! Кабатла! (*хатын-кызы тавышы*)
- Зур курчак (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенә курчак (*хатын-кызы тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур куян (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенә куян (*хатын-кызы тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур туп (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенә туп (*хатын-кызы тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур аю (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенә аю (*хатын-кызы тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур песи (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенә песи (*хатын-кызы тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур эт (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенә эт (*хатын-кызы тавышы*)

Тема: “Үенчыклар кибете”.

49 иччи кисәк (41 ичке тема).

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Хәлләр ничек?

Мияу: Эйбәт.

Акбай: Аю бир.

Мияу: Нинди аю?

Акбай: Зур аю.

Мияу: Мә, зур аю.

Акбай: Рәхмәт.

Мияу: Сау бул, Акбай.

Мияу: Сау бул, Мияу.

Тема: “Бүләкләр”.

50 ичे кисәк (43 ичे тема).

- Какие красивые игрушки. Поиграем в интересную игру “Назови правильно - играй”, “уйна” . Бу нәрсә? (*хатын-кызы тавышы*)

Акбай: Курчак.

- Мә, курчак, уйна! (*хатын-кызы тавышы*)

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Уйна”.

51 иче кисәк (44 иче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кызы тавышы*)

- Туп матур, туп матур? (*ир-ат тавышы жырлық, пауза-5 секунд*)

- Эйе, эйе, туп матур (*кызы тавышы жырлық, пауза-5 секунд*)

(2 тапкыр кабатлана)

- Аю зур, аю зур? (*ир-ат тавышы жырлық*)

- Эйе, эйе, аю зур (*кызы тавышы жырлық*)

(2 тапкыр кабатлана)

- Бу курчак? Бу курчак? (*ир-ат тавышы жырлық*)

- Эйе, эйе, бу курчак (*кызы тавышы жырлық*)

(2 тапкыр кабатлана)

Тема: “Ю”.

52 иче кисәк (47 иче тема).

- После прогулки игрушки испачкались. Надо их помыть. Акбай, помой мячик. Туп ю. Попросите друг друга помыть игрушку (*ир-ат тавышы*).

53 иче кисәк (47 иче тема).

Үен.

Ю, ю, ю – туп ю.

Ю, ю, ю – машина ю.

Ю, ю, ю – курчак ю.

Ю, ю, ю – куян ю.

Ю, ю, ю – алма ю.

Ю, ю, ю – аю ю.

Ю, ю, ю – песи ю.

Ю, ю, ю – эт ю.

Тема: “Үйнүйбыз да, саныйбыз да”.

54 нче кисәк (51 нче тема).

Уен.

Туп, туп, матур туп,

Сикер, сикер матур туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш,

Сикер, сикер, матур туп.

55 нче кисәк (51 нче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*жырның темпы әкрен*).

56 нчы кисәк (51 нче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*темп әкрен*)

Тема: “Уенчыклар”.

57 нче кисәк (52 нче тема).

(Жырлап әйтәләр)

Бер аю, ике аю, өч аю, дүрт аю, биш аю, зур аю (*ир-ат тавышы*)

Бер куян, ике куян, өч куян, дүрт куян, биш куян, кечкенә куян (*хатын-кыз тавышы*)

Бер эт, ике эт, өч эт, дүрт эт, биш эт, әйбәт эт (*ир-ат тавышы*)

Бер песи, ике песи, өч песи, дүрт песи, биш песи, матур песи (*хатын-кыз тавышы*)

Бер туп, ике туп, өч туп, дүрт туп, биш туп, чиста туп (*ир-ат тавышы*)

Тема: “Ничә уенчык?”

58 нче кисәк (53 нче тема).

- Слушай! (ир-ат тавышы)

- Тыңла! (хатын-кыз тавышы)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*ир-ат тавышы*)

59 ичы кисәк (53 ичे тема).

- Слушай! Пой! (ир-ат тавышы)

- Тыңла! Жырла! (хатын-кыз тавышы)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*ир-ат тавышы*)

60 ичы кисәк (53 иче тема).

Мияу: Исәнме, Акбай!

Акбай: Исәнме, Мияу!

Мияу: Хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт.

Мияу: Күян бир.

Акбай: Ничә күян?

Мияу: Ике.

Акбай: Мә, ике күян.

Мияу: Рәхмәт.

Акбай: Сау бул, Мияу!

Мияу: Сау бул, Акбай!

Тема: “Бергәләп уйныйбыз”.

61 иче кисәк (55 иче тема).

Бармак уены.

Исәнме, бабай.

Исәнме, әби.

Исәнме, әти.

Исәнме, әни.

Исәнме, малай.

Исәнме, бабай.

Исәнме, әби.

Исәнме, әти.

Исәнме, әни.

Исәнме, кыз.

Тема: “Кунак чакырабыз”.

62 нче кисәк (56 нчы тема).

Мияу: Исәнме, Акбай!

Акбай: Исәнме, Мияу!

Мияу: Акбай, кил монда. Утыр.

Акбай: Рәхмәт.

Мияу: Акбай, мә ипи, аша.

Акбай: Рәхмәт. Ипи тәмле.

Мияу: Сау бул, Акбай!

Акбай: Сау бул, Мияу!

Тема: “Бу өйдә кем яши?”

63 нче кисәк (59 нчы тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Бу өй матур,

Бу өй зур.

Монда яши бабай.

-Мин бабай (*бабай тавышы*).

Монда яши әби.

-Мин әби (*әби тавышы*).

Монда яши әти.

-Мин әти (*әти тавышы*).

Монда яши әни.

-Мин әни (*әни тавышы*).

Монда яши малай.

-Мин малай (*малай тавышы*).

Монда яши кыз.

-Мин кыз (*кыз тавышы*).

Әйе шул, әйе шул.

Бу өй матур,
Бу өй зур (*бергә*)

Тема: “Без театр уйныйбыз”.

64нче кисәк (60 нче тема).

Татар халық бию қөе (*балалар өчен яраклысы*)

Аудиоязмалар.(зурлар төркеме)

Тема: “Минем өем”.

1 нче кисәк (1 нче тема).

Жырлы – биюле уен “Минем өем”.

Бу өй матур,

Бу өй зур.

Монда яши бабай,

Мин бабай (*бабай тавышы*)

Монда яши әби.

Мин әби (*әби тавышы*)

Монда яши эти,

Мин эти (*этти тавышы*)

Монда яши әни.

Мин әни (*әни тавышы*)

Монда яши малай,

Мин малай (*малай тавышы*)

Монда яши кыз,

Мин кыз (*кыз тавышы*)

Әйе шул, әйе шул,

Бу өй матур,

Бу өй зур. (*бала тавышы жырлый*)

Тема: “Кишер үстерәбез”.

2 нче кисәк (4 нче тема).

-Зур кишер (*кыска пауза-5 секунд*).

-Кечкенә кишер(*кыска пауза-5 секунд*).

-Чиста кишер (*кыска пауза-5 секунд*).

-Пычрак кишер.

Тема: “Куян күчтәнәче”.

3 ичे кисәк (5 ичे тема).

Жыр.

Кишер, кишер,

Тәмле кишер.

Зур кишер,

Баллы кишер. (*бала тавышы жырлый*)

Тема: “Серле кәрзин”.

4 иче кисәк (7 иче тема).

Ишек шакыган тавыш (*пауза-10 секунд*).

Тәрбияче: Кто-то стучится в дверь. Давайте спросим:

- Кто там? - Кем анда?

Балалар белән тәрбияче: Кем анда?

Акбай: Hay-hay. Мин Акбай (*пауза-6 секунд*).

Балалар белән тәрбияче: Акбай, кил монда.

Ишек ачылган тавыш (*пауза-3 секунд*).

Акбай: Исәнмесез, балалар (*пауза-6 секунд*).

Балалар: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт.

5 иче кисәк (7 иче тема).

Акбай: Мияу, кил монда. Кишер ал.

Мияу: Ничә кишер?

Акбай: Ике кишер.

Мияу: Рәхмәт.

Тема: “Бар матур бакча”.

6 ичы кисәк (9 ичы тема).

Жырлы-биюле уен. “Бар безнең бакчабыз”.

1)Бар матур бакча,

Анда кишер үсә.

Менә шундый кишер зур,

Менә шундый кечкенә.

Күшиымта:

Кишер, кишер, кил әле,

Биеп, биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит әле.

2) Бар матур бакча,

Анда алма үсә.

Менә шундай алма зур,

Менә шундай кечкенә.

Күшиымта:

Алма, алма, кил әле,

Биеп, биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит әле.

3) Шофер, шофер, кил әле,

Биеп, биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит әле.

Тема: “Серле янчык”.

7 нче кисәк (10 нчы тема).

Мияу, Акбай: Исәнмесез, балалар (*пауза-10 секунд*)

Балалар: Исәнме, Акбай. Исәнме, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу, Акбай: Эйбәт.

- **Мияу и Акбай принесли волшебный мешочек. Давайте, узнаем, что у них в мешочке (хатын-кызы тавышы).**

Акбай (кишер күрсәтә): Бу нәрсә? (*пауза-6 секунд*)

Тәрбияче белән балалар: Кишер.

Акбай: Кишер нинди? (*пауза-6 секунд*)

Тәрбияче белән балалар: Күшер кечкенә.

Акбай (суган күрсәтә): Бу нәрсә?

Мияу: Суган.

Мияу (бәрәңгә күрсәтә): Бу нәрсә?

Акбай: Бәрәңгә.

Тема: “Бар матур бакча”.

8 ичө кисәк (12 ичө тема).

Жырлы-биюле уен. “Бар матур бакча”.

1) Бар матур бакча,

Анда бәрәңгे үсә.

Бәрәңге шундый зур,

Бәрәңге кечкенә.

Күшымта:

Бәрәңге, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

2) Бар матур бакча,

Анда суган үсә.

Менә шундый суган зур,

Менә шундый кечкенә.

Күшымта:

Суган, суган, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

3) Бар матур бакча,

Анда кыяр үсә.

Менә шундый кыяр зур,

Менә шундый кечкенә.

Күшымта:

Кыяр, кыяр, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

4) Шофер, шофер, кил әле,

Биеп, биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит әле.   *(бала тавышы жырлый)*

Тема: “Без хезмәт яратабыз”.

9 нчы кисәк (13 нче тема).

Мияу, Ақбай: Исәнмесез, балалар (*пауза-10 секунд*).

Балалар: Исәнме, Ақбай. Исәнме, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу, Ақбай: Эйбәт.

-Мияу и Ақбай принесли волшебный мешочек. Узнайте на ощупь, что у них в мешочке (хатын-кызы тавышы).

Ақбай: Бу кишер?

Мияу: Юк.

Ақбай: Бу суган?

Мияу: Юк.

Ақбай: Бу кәбестә?

Мияу: Эйе, кәбестә.

10 нчы кисәк (13 нче тема).

- Я назову количество овощей, а вы найдите рисунок, покажите, назовите (хатын-кызы тавышы).

Мияу: Бер кәбестә (*пауза-10 секунд*).

Бала: Бер кәбестә.

Мияу: Θч кәбестә (*пауза-10 секунд*).

Бала: Θч кәбестә.

Мияу: Ике кәбестә (*пауза-10 секунд*).

Бала: Ике кәбестә.

Мияу: Биш кәбестә.

Бала: Биш кәбестә.

11 нче кисәк (13 нче тема).

Мияу: Исәнме, Ақбай.

Ақбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Хәлләр ничек?

Ақбай: Эйбәт.

Мияу: Ақбай, кәбестә бир.

Ақбай: Нинди кәбестә?

Мияу: Зур кәбестә.

Ақбай: Ничә кәбестә?

Мияу: Бер кәбестә.

Акбай: Мә, бер кәбестә.

Мияу: Рәхмәт, Мияу. Сау бул.

Акбай: Сау бул, Акбай.

Тема: “Уйный-уйный эшлибез”.

12 ичке кисәк (15 ичке тема).

Жырлы-биюле уен.

1) Бар матур бакча,

Анда кишер үсә.

Менә шундый кишер зур,

Менә шундый кечкенә.

Күшымта:

Кишер, кишер, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

2) Бар матур бакча,

Анда суган үсә.

Менә шундый суган зур,

Менә шундый кечкенә.

Күшымта:

Суган, суган, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

3) Бар матур бакча,

Анда кыяр үсә.

Менә шундый кыяр зур,

Менә шундый кечкенә.

Күшымта:

Кыяр, кыяр, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

4) Шофер, шофер, кил әле,

Биеп, биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит әле. (бала тавышы жырлый)

Тема: “Төсләр дөньясы”.

13 нче кисәк (16 нчы тема).

Акбай, Мияу: Исәнмесез, балалар (*пауза-6 секунд*).

Балалар: Исәнме, Акбай. Исәнме, Мияу.

Акбай, Мияу: Хәлләр ничек?

Балалар: Эйбәт.

13 нче (а) кисәк (16 нчы тема).

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Туп.

Акбай: Туп нинди?

Мияу: Туп кызыл.

13 нче (б) кисәк (16 нчы тема).

Мияу: Бу нәрсә?

Акбай: Туп.

Мияу: Туп нинди?

Акбай: Туп сары.

14 нче кисәк (16 нчы тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Бу нәрсә? (*ир-ат тавышы*)

- Туп (*хатын-кыз тавышы, кыска пауза*)

- Туп нинди? (*ир-ат тавышы*)

- Сары (*хатын-кыз тавышы*)

15 нче кисәк (16 нчы тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу туп (*ир-ат тавышы, пауза-б секунд, балалар кабатлый*) .
- Туп сары (*хатын-кыз тавышы, балалар кабатлый*).

16 ичы кисәк (16 ичы тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу нэрсә? (*ир-ат тавышы*)
- Туп (*хатын-кыз тавышы*).
- Туп нинди? (*ир-ат тавышы*)
- Кызыл (*хатын-кыз тавышы*)

17 ичे кисәк (16 ичы тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу туп (*ир-ат тавышы, пауза-б секунд, балалар кабатлый*) .
- Туп кызыл (*хатын-кыз тавышы, балалар кабатлый*).

18 иче кисәк (16 ичы тема).

Жыр.

Туп, туп, кызыл туп.

Сикер, сикер, кызыл туп.

Туп, туп, сары туп.

Сикер, сикер, сары туп (*бала тавышы*).

19 иче кисәк (16 ичы тема).

Үен.

1) Туп, туп, кызыл туп,

Сикер, сикер, кызыл туп.

Бер, ике, ёч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун,

Сикер, сикер кызыл туп.

2) Туп, туп, сары туп,

Сикер, сикер, сары туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тұгыз, ун,
Сикер, сикер сары туп.

Тема: “Төсләр дөньясы”.

20 ичесік (17 ичесі тема).

Жыр.

1)Туп, туп, кызыл туп,
Сикер, сикер, кызыл туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тұгыз, ун,
Сикер, сикер кызыл туп.

2)Туп, туп, сары туп,
Сикер, сикер, сары туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тұгыз, ун,
Сикер, сикер сары туп.

3)Туп, туп, яшел туп,
Сикер, сикер, яшел туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тұгыз, ун,
Сикер, сикер яшел туп.

Тема: “Яшелчә салаты”.

21 ичесік (19 ичесі тема).

-Заяц хотел приготовить овощной салат. Давайте поможем выбрать овощи. Что нужно для салата? Нэрсә кирәк? (пауза-3 секунд). **Кишер кирәк?** (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

-Суган кирәк? (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

-Помидор кирәк? (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

-Кыяр кирәк? (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

-Кәбестә кирәк? (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

-Бәрәңге кирәк? (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

21 ичे (а) кисәк (19 ичы тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Кишер кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Суган кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Помидор кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Кыяр кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Кәбестә кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Бәрәңгә кирәк (*ир-ат тавышы*).

Тема: “Уйныйбыз да, жырлыйбыз да”.

22 иче кисәк (23 ичे тема).

Балалар тавышы жырлый.

1. Миңа кыяр кирәк,

Сиңа кыяр кирәк.

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа нәрсә кирәк?

Музыка гына уйный, түбәндәге сүзләрне әйткәнче.

Битлексез бала: Кәбестә кирәк.

Кәбестә битлеге кигән бала белән битлексез бала күышалар, түгәрәктә балалар жырлап торалар:

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа кәбестә кирәк.

Музыка гына уйный.

2. Миңа кыяр кирәк,

Сиңа кыяр кирәк.

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа нәрсә кирәк?

Музыка гына уйный, түбәндәге сүзләрне әйткәнче.

Битлексез бала: Бәрәңгә кирәк.

Кәбестә битлеге кигән бала белән битлексез бала күышалар, түгәрәктә балалар жырлап торалар:

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа бәрәңгә кирәк.

Музыка гына уйный.

3.Миңа кыяр кирәк,
Сиңа кыяр кирәк.
Әйе шул, әйе шул,
Сиңа нәрсә кирәк?

Музыка гына уйный, түбәндәге сүзләрне эйткәнче.

Битлексез бала: Суган кирәк.

Кәбестә битлеге кигән бала белән битлексез бала күышалар, түгәрәктә балалар жырылап торалар.

Эйе шул, эйе шул,

Сиңа суган кирәк.

Музыка гына уйный.

22 ичэ (а) кисэк (23 ичэ тема) - шуши уенга сүзсез генэ фонограмма.

23 нче кисәк (23 нче тема).

Жырлы-биюле уен “Кәрзинде нәрсә бар?”

1. Эйдэ, эйдэ, эйт эле,

Көрзиндә нәрсә бар?

Кәрзинде кызыл, сары,
Яшел, матур алма бар.

2. Эйдэ, эйдэ, эйт эле,

Кәрзинде нәрсә бар?

Кәрзиндә кыяр, суган,
Кәбестә бар, кишер ба

Тема: “Уңыш бэйрэм”.

24 нче кисәк (24 нче тема).

Жыр.

Бабай, бабай эйт эле,

(балалар

Кәрзинде нәрсә бар?

сопытъ)

Кәрзиндә кызыл, сары,

(бабай)

Яшел, матур алма бар.

жұавабы)

Бабай, бабай өйт әле,

(балалар

Кәрзиндә нәрсә бар? *сорый)*

Кәрзиндә кыяр, суган,
Кәбестә бар, кишер бар. *бабай
жавабы)*

Тема: “Ашамлыклар”.

25 ичे кисәк (25 ичे тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Ипи (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*).
- Чәй (*хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд*).
- Сөт (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*).
- Аш (*хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд*).
- Ботка (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*).

26 иче кисәк (25 иче тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Ипи (*ир-ат тавышы, пауза -6 секунд, балалар кабатлый*).
- Чәй (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, балалар кабатлый*).
- Сөт (*ир-ат тавышы, пауза -6 секунд, балалар кабатлый*)
- Аш (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, балалар кабатлый*).
- Ботка (*ир-ат тавышы, балалар кабатлый*)

27 иче кисәк (25 иче тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Күрсәт! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Ипи – тәмле ипи (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсәтә, балалар кабатлый*)
- Чәй – тәмле чәй (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсәтә, балалар кабатлый*).
- Сөт – тәмле сөт (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсәтә, балалар кабатлый*)
- Аш – тәмле аш (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсәтә, балалар кабатлый*).
- Ботка – тәмле ботка (*ир-ат тавышы, балалар таратма рәсемне күрсәтә, балалар кабатлый*).

28 иче кисәк (25 иче тема).

Жыр.

Без ашыйбыз тэмле аш,
Тэмле аш, тэмле аш.
Без ашыйбыз тэмле ботка,
Тэмле ботка, тэмле ботка.

Тема: “Кем нэрсә ярата?”.

29 ичэ кисэк (30 ичэ тема).

-Ребята, слушайте, сказку: “Кто что любит?”- “Кем, нэрсә ярата?”

Персонажлар: эт, песи, куян, аю.

Эт һөм песи, куян белэн аюны очраталар.

Эт, песи: Син кем?

Аю: Мин аю.

Куян: Мин куян. Син кем?

Песи: Мин песи Мияу.

Эт: Мин эт Акбай.

Песи: Куян, син нэрсә яратасың?

Куян: Мин, кишер яратам.

Песи: Мә, куян, кишер аша.

Куян: Рәхмәт. Кишер тэмле. Мә, песи, кишер аша.

Песи: Юк-юқ, мин сөт яратам, сөт тэмле.

Куян: Мә, сөт, эч.

Песи: Рәхмәт, сөт тэмле. Мә, аю, су эч.

Аю: Юк-юқ, мин алма яратам, алма тэмле, баллы.

Песи: Монда алма күп, нинди алма кирәк?

Аю: Кызыл алма кирәк.

Песи сары алма бирә: Мә, кызыл алма.

Аю: Юк, бу сары алма, миңа ике кызыл алма кирәк.

Песи: Мә, ике кызыл алма, аша.

Аю: Рәхмәт.

Аю бер алманы ашый, икенче алманы эткә бирә: Мә, Акбай, алма аша.

Эт: Юк, мин аш, ботка яратам.

Аю: Мә, эт, ботка аша.

Эт: Рәхмәт, ботка тэмле.

Тема: “Туган көн”.

30 ичес кисәк (31 иче тема).

- Скоро у Алии день рождения. Придут гости, нужна посуда: тарелка - тәлинкә, ложка – кашык (*хатын-кызы тавышы*).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кызы тавышы*)

- Тәлинкә (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Тәлинкә (*хатын-кызы тавышы, пауза - 3 секунд*)

- Кашык (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)

- Кашык (*хатын-кызы тавышы*)

31 ичес кисәк (31 иче тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кызы тавышы*)

- Тәлинкә (*ир-ат тавышы, пауза - 6 секунд*)

- Кашык (*хатын-кызы тавышы*)

32 ичес кисәк (31 иче тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Курсәт! Кабатла! (*хатын-кызы тавышы*)

- Тәлинкә (*ир-ат тавышы, пауза - 10 секунд, уенчык тәлинкәне курсәтәләр, балалар кабатлый*).

- Кашык (*хатын-кызы тавышы, пауза - 10 секунд, уенчык кашыкны курсәтәләр, балалар кабатлый*).

33 ичес кисәк (31 иче тема).

Акбай: Мияу, кашык бир.

Мияу: Нинди кашык?

Акбай: Зур кашык. Кызыл кашык.

Мияу: Ничә кашык?

Акбай: Ике кашык.

Мияу: Мә, ике кашык.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Чэй табыны әзерлибез”.

34 ичे кисәк (34 ичे тема).

-Для гостей мы поставили на стол ложку-кашык, тарелку-тэлинкә. А сегодня поставим чашку-чынаяк (*пауза-3 секунд*). Чынаяк (*хатын-кыз тавышы*).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Чынаяк (*ир-ат тавышы, пауза - 5 секунд*)

- Чынаяк (*хатын-кыз тавышы*)

35 иче кисәк (34 иче тема).

- Слушай! Повтори! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Чынаяк (*ир-ат тавышы, пауза-6 секунд, тәрбияче чынаяк рәсемен курсәтә, балалар кабатлый*).

- Чынаяк (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче чынаяк рәсемен курсәтә, балалар кабатлый*).

36 ичы кисәк (34 иче тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Күрсәт! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Чынаяк (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, таратма рәсем яки уенчык чынаяк курсәтә, балалар кабатлый*).

- Кашык (*хатын-кыз, пауза-10 секунд, таратма рәсем яки уенчык кашык курсәтә, балалар кабатлый*).

- Тэлинкә (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, таратма рәсем яки уенчык чынаяк курсәтә, балалар кабатлый*).

Тема: “Төсле чынаяклар”.

37 иче кисәк (35 иче тема).

- Посмотрите какая красивая, синяя чашка – зэнгэр чынаяк. Мә, зэнгэр чынаяк (*хатын-кыз тавышы*).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Зэнгэр – зэнгэр чынаяк,

Зэнгэр – зэнгэр чынаяк.

Әйе шул, әйе шул,

Матур, чиста чынаяк.

Әйе шул, әйе шул,

Зэнгэр, зэнгэр чынаяк.

Тема: “Без киенәбез”.

38 ичे кисәк (39 ичы тема).

Жыр.

Минем күлмәк матур, (*кыз тавышы*)

Синең күлмәк матур. (*малай тавышы*)

Әйе шул, әйе шул, (*икесе*

Минем күлмәк матур. (*бергә*)

Минем чалбар матур, (*малай тавышы*)

Синең чалбар матур. (*кыз тавышы*)

Әйе шул, әйе шул, (*икесе*

Минем чалбар матур. (*бергә*)

Тема: “Киенергә ярдәм ит”.

39 ичы кисәк (40 ичы тема).

-Акбай и Мияу принесли куклам новые наряды: чалбар, күлмәк. Кукле девочке предложим одеть платье, мальчику – брюки. “Курчак күлмәк ки”. “Курчак чалбар ки”(пауза- 3 секунд). Эйдәгез, курчакны киендерәбез. Кукла, надень платье. Курчак, күлмәк ки (пауза- 10 секунд). Курчак, чалбар ки (пауза- 10 секунд, хатын-кыз тавышы).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыцла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Курчак, чалбар ки (*ир-ат тавышы*)

- Курчак, чалбар ки (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче курсәтмә кәгазь курчакка чалбар кидерә*).

- Курчак, күлмәк ки (*хатын-кыз тавышы*)

- Курчак, күлмәк ки (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче курсәтмә кәгазь курчакка күлмәк кидерә*).

Тема: “Алия йокларга жыена”.

40 иче кисәк (41иче тема).

-Куклам пора спать. Поможем снять платье и брюки. Курчак, күлмәк сал (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче курсәтмә кәгазь курчакка күлмәген салдыра*). Курчак, чалбар сал (*хатын-кыз тавышы*).

41 иче кисәк (41иче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыцла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Курчак, чалбар сал (*ир-ат тавышы*)

- Курчак, чалбар сал (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакның чалбарын салдыра*).
- Курчак, күлмәк сал (*хатын-кыз тавышы*)
- Курчак, күлмәк сал (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакның күлмәген салдыра*).

42 ичे кисәк (41 ичे тема).

- Слушай! Повтори! Выполнни! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Кабатла! Утә! (*хатын-кыз тавышы*)
- Курчак, күлмәк сал (*ир-ат тавышы, пауза-15 секунд, балалар кабатлый, таратма кәгазь курчакның күлмәген салдыралар*).
- Курчак, чалбар сал (*хатын-кыз тавышы, пауза-15 секунд, балалар кабатлый, таратма кәгазь курчакның чалбарын салдыралар*).

43 иче кисәк (41 иче тема).

Бишектің жыры (*гадирәк сұзле булса, яхшы булып иде*)

Тема: “Хәерле көн”

44 иче кисәк (43 иче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу бит (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче курчакның битен күрсәтә*).
- Бу бит (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче курчакның битен күрсәтә*).
- Бу кул (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче курчакның кулын күрсәтә*).
- Бу кул (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче курчакның кулын күрсәтә*).

45 иче кисәк (43 иче тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Күрсәт! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу бит (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар үzlәренең битен күрсәтәләр, кабатлыилар*).
- Бу кул (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар үzlәренең кулын күрсәтәләр, кабатлыилар*).

46 ичесі кисәк (43 ичесі тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! Күрсәт! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Мә су, бит ю (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар бирегене имитация белән күрсәтәләр, кабатлыилар*).

- Мә су, кул ю (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар бирегенде имитация белән күрсәтәләр, кабатлыйлар*).

47 ичे кисәк (43 ичे тема).

-Слушай! Покажи! Повтори! (*ир-ат тавышы*)
-Тыңла! Күрсәт! Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Бит чиста (*ир-ат тавышы, пауза -10 секунд, балалар кабатлыйлар, хәрәкәт белән күрсәтәләр*).
- Кул чиста (*хатын-кыз тавышы, пауза -10 секунд, балалар кабатлыйлар, хәрәкәт белән күрсәтәләр*).

48 иче кисәк (43, 44 иче тема).

-Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)
-Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Мә су,
Бит, кулны ю.
Чиста су, чиста су,
Ю, ю, ю.

Тема: Остәл театры “Өч аю”.

49 ичы кисәк (46 ичы тема).

-Ребята, слушайте, сказку: “Три медведя”- “Өч аю”

Персонажлар: өч аю.

Күренеш: Урман. Урмандагы өйдә өч аю яши.

В избушке на краю леса жили три медведя. Большого медведя звали Михаил Иванович. Он говорил грубым голосом. Медведицу звали Настасья Петровна. А маленького медвежонка звали Мишутка. Он говорил тоненьким голоском.

После ужина медведи собирались за круглым столом и дружно вели беседу.

Михаил Иванович садился за стол и грубым голосом говорил: “**Бу өстәл**”. Настасья Петровна не так громко: “**Бу өстәл**”. Маленький Мишутка говорил тоненьким голоском: “**Бу өстәл**”.

А потом Михаил Иванович поудобнее садился на стул и говорил: “**Бу урындык**”. Настасья Петровна говорила: “**Бу урындык**”. А маленький Мишутка увидел свой сломанный стульчик и спросил: “**Бу урындык?**”.

После обеда медведи шли в другую горницу. Там стояли три кровати.

Михаил Иванович грубым голосом говорил: “**Бу карават**”. Настасья Петровна говорила не так громко: “**Бу карават**”. А Мишутка-шалунишка показал на свою кровать и сказал: “**Бу диван**”. Михаил Иванович и Настасья Петровна его поправили: “**Бу карават**”.

Перед сном медведи желали друг-другу: “**Спокойной ночи**” и сладко засыпали.

Тема: “Уенчыклар иленә сәяхәт”.

50 ичे кисәк (49 ичы тема).

-Мияу и Акбай приглашают нас в магазин игрушек (хатын-кыз тавышы)

Мияу: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Исәнме, Мияу. Әйбәт. Нәрсә кирәк?

Мияу: Туп кирәк.

Акбай: Нинди туп?

Мияу: Зур, яшел, матур туп.

Акбай: Ничә туп?

Мияу: Бер туп.

Акбай: Мә, бер туп.

Мияу: Рәхмәт. Сау бул, Акбай.

Акбай: Сау бул, Мияу.

51 иче кисәк (49 ичы тема).

-Дети, игрушки тоже хотят с нами поиграть в игру “Карусель”. Давайте поиграем (хатын-кыз тавышы).

- Слушай! Пой! (ир-ат тавышы)

- Тыңла! Жырла! (хатын-кыз тавышы)

Әллә-лә, әллә-лә,

Карусельләр әйләнә,

Матур курчак әйләнә.

Зур-зур аю әйләнә.

Тема: “Уенчыклар иленә сәяхәт”.

52 иче кисәк (50 иче тема).

- Слушай! Пой! (ир-ат тавышы)

- Тыңла! Жырла! (хатын-кыз тавышы)

Алиянең туган көненә

Без пешердек ак ипи.

Менә шундый ипи зур,

Менә шундый кечкенә,

Менә шундый тәмле,

Менә шундый баллы.

Әйе шул, әйе шул,
Әйе шул ипи тәмле.

Тема: “Уйнарга яратам”.

53 ичे кисәк (52 ичे тема).

-Ребята, к нам пришел красивый зайчик. Я очень его люблю: “яратам”. Вы тоже обнимите зайчика и скажите: “люблю” - “яратам” (хатын-кыз тавышы).

54 иче кисәк (52 иче тема).

- Слушай! (ир-ат тавышы)**
- Тыңла! (хатын-кыз тавышы)**
- Яратам (ир-ат тавышы, пауза-5 секунд, тәрбияче нинди дә булса уенчыкны кочаклап курсәтә).**
- Яратам (хатын-кыз тавышы, пауза- 5 секунд, тәрбияче нинди дә булса уенчыкны кочаклап курсәтә).**

55 иче кисәк (52 иче тема).

- Слушай! Повтори! (ир-ат тавышы)**
- Тыңла! Кабатла! (хатын-кыз тавышы)**
- Яратам (ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар әйтә, парлашып кочаклашалар).**
- Яратам (хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар әйтә, парлашып кочаклашалар).**

56 ичы кисәк (52 иче тема).

- Слушай! Покажи! Повтори! (ир-ат тавышы)**
- Тыңла! Курсәт! Кабатла! (хатын-кыз тавышы)**
- Мин алма яратам (ир-ат тавышы, пауза-6 секунд, алманы курсәтә, балалар әйтә).**
- Мин кыяр яратам (хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, кыярны курсәтә, балалар әйтә).**
- Мин груша яратам (хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, грушаны курсәтә, балалар әйтә).**
- Мин ипи яратам (ир-ат тавышы, мандаринны курсәтә, балалар әйтә).**

57 иче кисәк (52 иче тема).

- Слушай! Пой! (ир-ат тавышы)**
  - Тыңла! Жырла! (хатын-кыз тавышы)**
- Мин алма яратам,
Яратам, яратам.
Мин кыяр яратам,

Яратам, яратам.
Мин груша яратам,
Яратам, яратам.
Мин Коляны яратам,
Яратам, яратам.
Мин Оляны яратам.
Яратам, яратам.

Тема: “Син нэрсө яратасын?”.

58 ичэ кисэк (53 ичэ тема).

Жыр “Яратам”.

Яратам, яратам.
Курчак яратам.
Яратам, яратам.
Аю яратам.
Яратам, яратам.
Куян яратам.
Яратам, яратам.
Туп яратам.
Яратам, яратам.
Песи яратам.
Яратам, яратам.
Эт яратам.

Тема: “Үйний-үйний үсэбэз”.

59 ичы кисэк (55 ичэ тема).

Эллэ-лэ, эллэ-лэ,
Карусельлээр эйлэнэ.
Матур кызлар эйлэнэ,
Зур малайлар эйлэнэ.

Тема: “Нэрсэ бар?”.

60 ичы кисэк (56 ичы тема).

- Эйт өле, эйт өле,

Кэрзиндэ нэрсэ бар? (*ир-ат тавышы*)

- Кэрзиндэ алма бар,
Тэмле, тэмле алма бар.

Эйе шул, эйе шул,

Кызыл, кызыл алма бар (*хатын-кыз тавышы*)

- Эйт әле, эйт әле,

Кэрзиндэ нэрсэ бар? (*ир-ат тавышы*)

- Кэрзиндэ кыяр бар,
Тэмле, тэмле кыяр бар.

Эйе шул, эйе шул,

Яшел, яшел кыяр бар (*хатын-кыз тавышы*)

- Эйт әле, эйт әле,

Кэрзиндэ нэрсэ бар? (*ир-ат тавышы*)

- Кэрзиндэ кишер бар,
Тэмле, тэмле кишер бар.

Эйе шул, эйе шул,

Сары, сары кишер бар (*хатын-кыз тавышы*)

- Эйт әле, эйт әле,

Кэрзиндэ нэрсэ бар? (*ир-ат тавышы*)

- Кэрзиндэ кәбестә бар,
Тэмле, тэмле кәбестә бар.

Эйе шул, эйе шул,

Зур, зур кәбестә бар (*хатын-кыз тавышы*)

Тема: “Сабантуйга әзерләнәбез”.

61 ичे кисәк (58 ичे тема).

- Завтра праздник Сабантуй. Акбай и Мияу приглашают нас на праздник. Для праздника нужны подарки, призы. Предложите им свои игрушки (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)

Балалар: Исәнме, Мияу. Исәнме, Акбай.

Акбай: Исәнмесез, балалар.

Мияу: Исәнмесез, балалар.

62 ичы кисәк (58 иче тема).

Жыр.

1.Карагыз, карагыз,
Сабантуйга барабыз.
Сабантуйга барабыз,
Уйнап бүләк алабыз.
2.Сабантуйга барабыз,
Сикерәбез, чабабыз.
Жырлап, биеп алабыз,
Уйнап бүләк алабыз.

Тема: “Күнелле Сабантуйга уеннары”.

63 ичке кисәк (59 ичкى tema).

Балалар башкаруында “Сабантуй” жыры.

АУДИОЯЗМАЛАР. (мектәпкә әзерлек төркеме)

Тема: “Эйдәгез, танышабыз”.

1 ичке кисәк (1 ичкى tema).

Ишек шакыган тавыш (озын пауза-20 секунд).

Тәрбияче: Син кем? Не отвечает. Интересно, кто же это? Дети, помогите мне. Новерное, хочет, чтобы спросили все вместе. Син кем?

Бергә: Син кем?

Тәрбияче: Молчат. Давайте, спросим погромче. Син кем?

Бергә: Син кем?

Мияу: Мин песи. Мин Мияу (озын пауза-10 секунд).

Тәрбияче: А-а, это наш друг Мияу, давайте, позовём его.

Бергә: Мияу, кил монда!

Ишек ачылған тавыш (кысқа пауза-4 секунд).

Мияу керә: Исәнмесез (кысқа пауза-4 секунд).

Балалар: Исәнме, Мияу. Хәллэр ничек?

Мияу: Эйбәт (кысқа пауза-3 секунд).

Балалар: Мияу, утыр.

Мияу: Рәхмәт.

2 нче кисәк (1 нче тема).

- Ребята, слушайте, как знакомятся Оля с Колей (*ир-ат тавышы*)
- Исәнме (*кыз тавышы, кыска пауза*)
- Исәнме (*малай тавышы, кыска пауза*)
- Син кем? (*кыз тавышы, кыска пауза*)
- Мин Коля. Син кем? (*малай тавышы, кыска пауза*)
- Мин Оля (*кыз тавышы*).

Тема: “Хәерле көн”.

3 нче кисәк (2 нче тема).

Ишек шакыган тавыш (*кыска пауза -5 секунд*).

Бергә: Син кем?

Акбай: Мин эт, Акбай. Hay-hay.

Мияу: Мин песи, Мияу. Мияу-Мияу (*озын пауза-10 секунд*).

Бергә: Акбай, кил монда.

Мияу, кил монда.

Акбай, Мияу: Исәнмесез, балалар (*кыска пауза -5 секунд*).

Балалар: Исәнмесез, Акбай, Мияу.

4 нче кисәк (2 нче тема) (*телефоннан сөйләшу*)

Акбай: Алло.

Мияу: Алло. Син кем?

Акбай: Мин Акбай.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Хәерле көн, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу: Эйбәт. Рәхмәт. Акбай, хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт. Рәхмәт. Сау бул, Мияу.

Мияу: Сау бул, Акбай.

5 нче кисәк (2 нче тема).

Жыр. “Хәерле көн”.

Хәерле көн, эти (*ир-ат тавышы*).

Хәерле көн, әни (*хатын-кыз тавышы*).

Хәерле көн, бабай (*ип-ат тавышы*).

Хәерле көн, әби (*хатын-кыз тавышы*).

Тема: “Син кем?”

6 нчы кисәк (4 нче тема).

- **Акбай и Мияу тоже хотят играть с нами в сказку «Репка». Они должны хорошо запомнить ваши имена.** Давайте, проверим. Акбай отвернётся, а вы по очереди будете подходить, и здороваться с ним. Акбай будет угадывать, кто это (*ип-ат тавышы*).

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Син кем? Оля?

Мияу: Юк, мин Мияу.

Тема: “Шалкан” әқиятен сәхнәләштерү.

7 нче кисәк (5 нче тема).

Акбай: Бу кем?

Мияу: Бу әти.

Акбай: Әйе, әти. Бу кем?

Мияу: Бу әни.

Акбай: Юк. Бу кем?

Мияу: Бу кыз.

Акбай: Юк. Бу кем?

Мияу: Бу бабай.

Акбай: Әйе, бу бабай.

8 нче кисәк (5 нче тема).

- Ребята, слушайте. Спросите: Это кто?-Бу кем? (ип-ат тавышы)

- Исәнмесез (*әни тавышы, озын пауза-10 секунд*)

- (балалар сорый) ... Бу кем?

- Бу әни (*әни тавышы, кысса пауза-3 секунд*).

- Исәнмесез (*әти тавышы, озын пауза-6 секунд*)

- (балалар сорый) ... Бу кем?

- Бу әти (*әти тавышы, кысса пауза-3 секунд*).

- Хэерле көн, мыр-р-р...(*песи тавышы, озын пауза-б секунд*)
- (*балалар сорый*) ... Бу кем?
- Бу песи (*песи тавышы*)
- Хэллэр ничек? Р-р-р...(*эт тавышы, озын пауза-б секунд*)
- (*балалар сорый*) ... Бу кем?
- Бу эт (*эт тавышы, кыска пауза-3 секунд*)
- Чи, чи чи. Исэнмесез (*тычкан тавышы, озын пауза-б секунд*)
- (*балалар сорый*) ... Бу кем?
- Бу тычкан (*тычкан тавышы*).

Тема: “Бу нэрсэ?”

9 ичы кисæk (7 ичे тема).

- Ребята, мы с вами хорошо потрудились, вырастили большую репку. Молодцы. Теперь можно поиграть. Акбай и Мияу принесли нам игрушки. Давайте, спросим: Это что? – Бу нэрсэ? (*ир-ат тавышы*).

Акбай: Бу нэрсэ?

Мияу: Бу тычкан.

Акбай: Нинди тычкан?

Мияу: Кечкенэ тычкан.

10 ичы кисæk (7 иче тема).

Акбай белэн Мияу сатучы-сатып алуучы ролъләрендэ.

Акбай: Исэнме, Мияу.

Мияу: Исэнме, Акбай.

Акбай: Нэрсэ кирәк?

Мияу: Туп кирәк.

Акбай: Нинди туп?

Мияу: Зур, матур туп.

Акбай: Мә, зур, матур туп.

Мияу: Рәхмәт. Саубул Акбай.

Акбай: Саубул, Мияу.

Тема: “Кем нишли?”

11 иче кисæk (8 иче тема).

- Ребята, слушайте вопрос, найдите соответствующую картинку и ответьте (*ир-ат тавышы*).

- Эти нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза -20 секунд, балалар рәсемне таба, жұавап бирадәр: эти йоклый*).
- Эйе, эти йоклый (*хатын-кыз тавышы*).
- Эни нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жұавап бирадәр: эни юа*).
- Эйе, эни юа (*хатын-кыз тавышы*).
- Кыз нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жұавап бирадәр: кыз утыра*).
- Эйе, кыз утыра (*хатын-кыз тавышы*).
- Малай нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жұавап бирадәр: малай йоклый*).
- Эйе, малай йоклый (*хатын-кыз тавышы*).
- Эби нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жұавап бирадәр: эби юа*).
- Эйе, эби юа (*хатын-кыз тавышы*).
- Бабай нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жұавап бирадәр: бабай утыра*).
- Эйе, бабай утыра (*хатын-кыз тавышы*).

Тема: “Дұсларны сыйлыйбыз”.

12 нче кисәк (10 нчы тема).

Жыр. “Нишли?”

Нишли? Нишли?

Йоклый, йоклый.

Нишли? Нишли?

Утыра, утыра.

Нишли? Нишли?

Ашый, ашый.

Нишли? Нишли?

Эчә, эчә.

Тема: “Нишилесен?”

13 нче кисәк (11 нчы тема).

Ребята, Акбай и Мияу угощаются. Мияу спрашивает: Акбай, что делаешь? – Нишилесен? (ир-ат тавышы)

Мияу: Акбай, нишилесен?

Акбай: Кушаю. Ашыйм, ашыйм. Мияу, нишилесен?

Мияу: Пью. Эчәм, эчәм (озын пауза)

Тәрбияче: Спросите, что делает Акбай?

Бергә: Акбай, нишилесен?

Акбай: Ашыйм (озын пауза).

Тэрбияче: Спросите, что делает Миау?

Бергэ: Миау, нишилсөн?

Миау: Эчэм.

Тема: “Нишилсөн?” (телефоннан сойлэшиү)

14 нчэ кисэк (11 нчэ тема).

- Исэнме, хээрле көн, Оля (*малай тавышы*).
- Исэнме, хээрле көн. Син кем? (*кыз тавышы*).
- Мин Коля (*малай тавышы*).
- Хэллэр ничек, Коля? (*кыз тавышы*).
- Эйбэт. Хэллэр ничек, Оля? (*малай тавышы*).
- Эйбэт (*кыз тавышы*).
- Оля, нишилсөн? (*малай тавышы*).
- Алма ашыйм. Коля, нишилсөн? (*кыз тавышы*).
- Чэй эчэм (*малай тавышы*).
- Сау бул, Коля (*кыз тавышы*).
- Сау бул, Оля (*малай тавышы*).

Тема: “Эйдэгэз, уйныйбыз”.

15 нчэ кисэк (13 нчэ тема).

- Исэнме, Оля (*малай тавышы*).
- Исэнме, Коля (*кыз тавышы*).
- Хээрле көн (*малай тавышы*).
- Хээрле көн (*кыз тавышы*).
- Хэллэр ничек? (*малай тавышы*).
- Эйбэт. Коля, хэллэр ничек? (*кыз тавышы*).
- Эйбэт (*малай тавышы*).
- Коля, нишилсөн? (*кыз тавышы*).
- Ботка ашыйм. Син нишилсөн? (*малай тавышы*).
- Мин уйнийм (*кыз тавышы*).
- Сау бул, Оля (*малай тавышы*).
- Сау бул, Коля (*кыз тавышы*).

Тема: “Кунак килдэ”.

16 ичы кисәк (14 ичे тема).

Ишек шакыган тавыш (озын пауза-10 секунд).

Бергә: Кем анда?

Әби: Мин әби (кыска пауза-4 секунд).

Бергә: Әби, кил монда.

Ишек ачылған тавыш (кыска пауза-3 секунд).

Әби: Исәнмесез, балалар (озын пауза-10 секунд).

Бергә: Исәнме, әби. Әби, хәлләр ничек?

Әби: Эйбәт, рәхмәт(кыска пауза-4 секунд).

- Предложите бабушке сесть на стул (*хатын-кызы тавышы*, кыска пауза-4 секунд).

Бергә: Әби, утыр.

- Әби нишилсөң? (*хатын-кызы тавышы*).

Әби: Сижу - утырам. Утырам.

17 иче кисәк (14 иче тема).

- Бабушка ты сидишь на стуле, как скажешь, что сидишь (*хатын-кызы тавышы*).

Әби: Утырам.

- Мияу, ты сидишь на стуле, как скажешь, что сидишь (*хатын-кызы тавышы*).

Мияу: Утырам.

- Ақбай, ты сидишь на стуле, как скажешь, что сидишь (*хатын-кызы тавышы*).

Ақбай: Утырам.

18 иче кисәк (14 иче тема).

Мияу: Әби, кил монда, утыр.

Әби: Рәхмәт.

Мияу: Әби, нишилсөң?

Әби: Утырам.

Мияу: Әби, мә чәй, эч.

Әби: Рәхмәт, чәй тәмле.

Тема: “Кафега барабыз”.

19 ичы кисәк (16 ичы тема).

- Ақбай и Мияу встретились по пути в кафе. Слушайте, как они разговаривали друг с другом (*хатын-кызы тавышы*).

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Эйбәт. Хәлләр ничек?

Мияу: Эйбәт.

Акбай: Мияу, куда идешь? Кая барасың?

Мияу: Иду в кафе. Кафега барам. Акбай, кая барасың?

Акбай: Кафега барам.

Тема: “Без кафеда” (*телефоннан сөйләшү*)

20 нче кисәк (17 нче тема).

- Слушайте, как Коля угощается в кафе. Из кафе звонит Оле. (*ир-ат тавышы*).

- Исәнме, Оля (*малай тавышы*).

- Исәнме, Коля (*кыз тавышы*).

- Хәлләр ничек? (*малай тавышы*).

- Эйбәт. Коля, син нишилесен? (*кыз тавышы*).

- Мин бәрәңгә ашыйм (*малай тавышы*).

- Бәрәңгә тәмлеме? (*кыз тавышы*).

- Эйе, бәрәңгә тәмле. Оля, син нишилесен? (*малай тавышы*).

- Мин уйныйм (*кыз тавышы*).

- Сау бул, Оля (*малай тавышы*).

- Сау бул, Коля (*кыз тавышы*).

Тема: “Күнелле уеннар”.

21 нче кисәк (20 нче тема).

- У меня тоже есть рисунки, давайте их посмотрим (*клоун,ир-ат тавышы*).

- Зайчик прыгает. Күян сикерә. Сикерә (*озын пауза-20 секунд*).

- Зайчик бежит. Күян йөгерә. Йөгерә.

22 нче кисәк (20 нче тема).

- Слушай. Найди соответствующий рисунок (*ир-ат тавышы*)

-Бу төлке. Төлке зур, матур. Төлке утыра (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, курсатә*).

-Бу керпе. Керпе кечкенә, матур. Керпе уйный (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, курсатә*).

-Бу аю. Аю зур, матур. Аю йоклый (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, курсатә*).

-Бу песи. Песи кечкенә, матур. Песи сөт эчэ (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, курсатә*).

-Бу эт. Эт зур, матур. Эт ашый (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, курсатә*).

- Бу кыз. Кыз кечкенә, матур. Кыз кул юа (*озын пауза-20 секунд, балалар рэсемне таба, курсаты*).
- Бу күян. Күян кечкенә, матур. Күян сикерә (*озын пауза-20 секунд, балалар рэсемне таба, курсаты*).
- Бу төлке. Төлке зур, матур. Төлке йөгерә (*балалар рэсемне таба, курсаты*).

23 ичे кисәк (20 ичे тема).

Жырлы-биюле уен “Әйдәгез, биібез”.

1) Бар монда зур төлке.

Зур төлке, матур төлке.

Төлке, төлке кил әле,

Биеп-биеп кит әле (2 тапкыр).

2) Бар монда зур аю,

Зур аю, матур аю.

Аю, аю кил әле,

Биеп-биеп кит әле (2 тапкыр).

3) Бар кечкенә күян,

Кечкенә, матур күян.

Күян, күян кил әле,

Биеп-биеп кит әле (2 тапкыр).

4) Бар кечкенә керпе,

Кечкенә, матур керпе.

Керпе, керпе кил әле,

Биеп-биеп кит әле (2 тапкыр).

Тема: “Спорт бәйрәменә әзерләнәбез”.

24 иче кисәк (22 иче тема).

- Акбай и Мияу готовятся на спортивный праздник. Мияу, кая барасың? (ир-ат тавышы)

Мияу: Спорт бәйрәменә барам.

- Акбай, кая барасың? (ир-ат тавышы).

Акбай: Спорт бәйрәменә барам.

Мияу: Акбай, сикер! Акбай, син нишлисен?

Акбай: Мин сикерәм. Мияу, беги! Мияу, йөгер! Мияу, йөгер! Мияу, син нишлисен?

Мияу: Я бегу. Мин йөгерәм. Йөгерәм.

Тема: “Бәйрәмгә барабыз”.

25 нче кисәк (23 нче тема).

- Акбай и Мияу собирались в Казань. Покупают в кассе билет (хатын-кыз тавышы)

Мияу: Акбай, билет бир эле.

Акбай: Кая барасың?

Мияу: Казанга барам.

Акбай: Мә, билет.

Мияу: Рәхмәт.

- Мы с вами тоже поедем в город Казань. Спросите, у кассира билет (хатын-кыз тавышы)

26 нчы кисәк (23 нче тема).

- Мы проезжаем заповедную зону. Тут обитают дикие животные, которые охраняются (кыска пауза, ир-ат тавышы)

- Ребята, скажите, кого вы видите? Что они делают? (ир-ат тавышы)

27 нче кисәк (23 нче тема).

- Остановка для отдыха. Здесь можно поесть и попить (кыска пауза, ир-ат тавышы)

Акбай: Мин өчпочмак ашыйм. Син нишлисен?

Мияу: Мин чәк-чәк ашыйм.

28 нче кисәк (23 нче тема).

Жыр.

Мин барам, барам, барам,

Казанга барам, барам.

Әйе шул, әйе шул,

Казанга барам, барам.

Тема: “Казанда спорт бәйрәме”.

29 нчы кисәк (25 нче тема).

- Исәнме, мин корреспондент. Син кем? (хатын-кыз тавышы).

Акбай: Исәнмесез. Мин Акбай.

- Сиңа ничә яшь? (хатын-кыз тавышы).

Акбай: 6 яшь.

- Син нишлисен? (хатын-кыз тавышы).

Акбай: Мин сикерәм.

- Рәхмәт (*хатын-кызы тавышы*).

- Исәнме, мин корреспондент. Син кем? (*хатын-кызы тавышы*).

Мияу: Исәнмесез. Мин Мияу.

- Сиңа ничә яшь? (*хатын-кызы тавышы*).

Мияу: 6 яшь.

- Син нишлисең? (*хатын-кызы тавышы*).

Мияу: Мин йөгерәм.

- Рәхмәт (*хатын-кызы тавышы*).

30 ичы кисәк (25 ичे тема).

(Физминутка үткәрер өчен дәртле музыкага жырланса, яшиы бұлдырып иде)

Әй, нәниләр, нәниләр

Ардық без, дип әйтмиләр.

Аякларын күтәреп,

Матур итеп атлыйлар.

Хәзәр барабыз алга

Еғылмыйча, син атла.

1,2,3,4,5.

Хәзәр барабыз артка

Еғылмыйча, син атла.

6,7,8,9,10.

Еғылмыйча, син атла.

1,2,3,4,5.

Хәзәр барабыз артка

Еғылмыйча, син атла.

6,7,8,9,10.

Тема: “Безнең дұслар”.

31 ичы кисәк (28 иче тема).

- Ребята, к нам из цирка пришли домашние птицы. Давайте, с ними познакомимся (*хатын-кызы тавышы, кысқа пауза*).

Әтәч тавышы: Кикрикүк. Әтәч. Әтәч. Әтәч (*озын пауза-бесекунд*).

Берғә: Әтәч. Әтәч. Әтәч.

Тавык тавышы: Ко-ко-ко. Тавык. Тавык. Тавык (*озын пауза -6 секунд*).

Бергә: Тавык. Тавык. Тавык.

32 ичे кисәк (28 ичे тема).

Жыр.

1)Бар монда зур әтәч,

Зур әтәч, матур әтәч.

Әтәч, әтәч кил әле,

Биеп, биеп кит әле (2 тапкыр).

2)Бар кечкенә тавык,

Кечкенә, матур тавык.

Тавык, тавык кил әле,

Биеп, биеп кит әле (2 тапкыр).

Тема: “Үрдәк дұсларын тапты”.

33 иче кисәк (29 ичы тема).

Ишек шакыган тавыш (қысқа пауза-б секунд).

Бергә: Кем анда?

Үрдәк: Бак-бак, мин (қысқа пауза-б секунд).

Бергә: Кил монда.

Ишек ачылған тавыш (қысқа пауза-3 секунд).

Үрдәк: Исәнмесез (қысқа пауза-б секунд).

Бергә: Исәнмесез. Син кем?

Үрдәк: Мин үрдәк. Мин үрдәк. Үрдәк.

34 иче кисәк (29 ичы тема).

Үрдәк: Бак-бак. Хозяин цирка ищет своих зверей, птиц. Отправил меня за ними.

- Утка долго шла проголодалась, давайте, угостим. **Үрдәк, кил монда, утыр. Мә, ботка аша** (хатын-кызы тавышы).

Үрдәк: Бак-бак. Рәхмәт, ботка тәмле.

- Давайте, позовем зверей, птиц и угостим их тоже (хатын-кызы тавышы).

Тема: “Акбай чана шуа”.

35 иче кисәк (31 иче тема).

-Слушайте, как будет санки по-татарски (ир-ат тавышы, қысқа пауза-3 секунд).

-Бу чана (ир-ат тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче күянның чанасын курсаты)

- Бу чана** (кысса пауза-3 секунд). **Повторите** (кысса пауза-3 секунд). **Бу чана** (ир-ат тавышы, пауза- 6 секунд, балалар кабатлый)
- Бу чана** (ир-ат тавышы, пауза- 6 секунд, балалар кабатлый)
- Слушайте** (кысса пауза-3 секунд). **Заяц катается на санках** (ир-ат тавышы, кысса пауза-3 секунд)
- Куян чана шуа** (кысса пауза-3 секунд). **Куян чана шуа** (ир-ат тавышы).

36 ичы кисәк (31 ичे тема).

- Куян нишли? (ир-ат тавышы).
- Чана шуа (хатын-кыз тавышы).
- Төлке нишли? (ир-ат тавышы).
- Чана шуа (хатын-кыз тавышы).
- Бүре нишли? (ир-ат тавышы).
- Чана шуа (хатын-кыз тавышы).
- Аю нишли? (ир-ат тавышы).
- Чана шуа (хатын-кыз тавышы).

Тема: “Чана шуам”.

37 иче кисәк (32 иче тема).

Акбай белән Мияу жырлыйлар.

Мин Акбай, мин Акбай,
Зур Акбай, матур Акбай (*Акбай тавышы*).
Мин Мияу, мин Мияу,
Зур Мияу, матур Мияу (*Мияу тавышы*).

38 иче кисәк (32 иче тема).

Мияу: Акбай, бу нәрсә?

Акбай: Бу чана.

Мияу: Чана нинди?.

Акбай: Чана зур, кызыл.

Чана шуган тавыш ишетелә (кысса пауза-3 секунд).

Мияу: Акбай, нишилесең?

Акбай: Мин чана шуам. Мияу, кил монда. Утыр.

Мияу: Мин чана шуам.

Тема: “Әйдә, бие”.

39 ичы кисәк (34 иче тема).

“Зиләйлүк” татар халық көе ишетелә (сүзләрне әйткәндә көй акрын гына ишетелә)

- Ребята, слушайте, какая красивая, весёлая плясовая мелодия «Зиләйлүк». Так и хочется поплясать. Давайте вместе попросим: Акбай, танцуй. Акбай, бие. Мияу, танцуй. Мияу, бие (хатын-кызы тавышы).

40 ичы кисәк (34 иче тема).

“Зиләйлүк” татар халық көе.

Тема: “Без биибез”.

41 иче кисәк (35 иче тема).

Татар халық бию көе.

Тема: “Мияуның бұлмәсен бизибез”.

42 иче кисәк (37 иче тема).

Акбай: Скоро у Мияу день рождения. Я не приготовил ей подарок. А знаете почему? Зашёл в магазин, где продавались огромные воздушные шары. Но забыл, как назвать цвета по-татарски и стал показывать пальцами. Продавцы не захотели со мной разговаривать, с таким невежливым. Чтобы такого не повторилось, помогите мне вспомнить цвета по-татарски.

43 иче кисәк (37 иче тема)

Акбай (жырлан әйтә): Если нравится тебе, то делай так. Эгәр сиңа ошый икән, син бие (озын пауза-10секунд, Акбай бии, балалар күшила).

Акбай: Мин биим (кыска пауза-4 секунд).

Бергә: Мин биим.

Акбай (жырлан әйтә): Эгәр сиңа ошый икән, син сикер (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин сикерәм (кыска пауза-4 секунд)

Бергә: Мин сикерәм.

Акбай (жырлан әйтә): Эгәр сиңа ошый икән, син йөгер (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин йөгерәм (кыска пауза-4 секунд)

Бергә: Мин йөгерәм.

Акбай (жырлан әйтә): Эгәр сиңа ошый икән, син уйна (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин уйным (кыска пауза-4 секунд)

Бергә: Мин уйным.

Акбай (жырлан әйтә): Эгәр сиңа ошый икән, син утыр (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин утырам (*кысса пауза-4 секунд*)

Бергэ: Мин утырам.

44 нче кисәк (37 нче тема).

Акбай: Я думаю, что день рождения Мияу будет интересным, если мы для неё выучим песню.

Жыр “Туган көн”.

Мияуның туган көненә

Без пешердек ак ипи.

Менә шундай ипи зур,

Менә шундай кечкенә.

Менә шундай тәмле,

Менә шундай баллы.

Әйе шул, әйе шул,

Әйе шул, ипи тәмле.

Тема: “Туган көнгө бүләк әзерлибез”.

45 нче кисәк (38 нче тема).

Акбай: На день рождения Мияу я подготовил в подарок песню.

Бергэ: Акбай, жырла.

Акбай: Я люблю петь! Я пою – мин жырлыйм. Мин жырлыйм, жырлыйм (жырлый: лә-лә-лә).

Бергэ: Акбай, син нишилсең?

Акбай: Мин жырлыйм. А вы любите петь?

46 ичы кисәк (38 нче тема).

Жыр.

1) Мин жырлыйм, жырлыйм, жырлыйм,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

Мин жырлыйм, жырлыйм, жырлыйм,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

Лә-лә-лә-лә, лә-лә-лә-лә,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

2) Мин биим, биим, биим.

Мин матур биим, биим.

Мин биим, биим, биим,

Мин матур биим, биим.
Лә-лә-лә-лә, лә-лә-лә-лә,
Мин матур биим, биим.

Тема: “Мияуның туган көне”.
47 нче кисәк (40 нчы тема).

Жыр “Туган көн”.

Мияуның туган көненә
Без пешердек ак ипи.
Менә шундый ипи зур,
Менә шундый кечкенә.
Менә шундый тәмле,
Менә шундый баллы.
Әйе шул, әйе шул,
Әйе шул, ипи тәмле.

Мияу: Зур рәхмәт.

Акбай: Ребята, видите, Мияу не просто говорит спасибо, а “большое спасибо” – “зур рәхмәт”.

Мияу: Зур рәхмәт.

Акбай: Попросите Мияу, чтобы она станцевала (*кыска пауза-4 секунд*).

Бергә: *Мияу, әйдә, бие* (*пауза-6 секунд*).

Мияу татар бию көенә бии (*кыска пауза-4 секунд*).

Бергә: *Мияу матур бии.*

Мияу: Зур рәхмәт.

Тема: “Туган көн табынында”.

48 нче кисәк (41 нче тема).

- День рождения продолжается (*хатын-кызы тавышы*).

Мияу: Я вам тоже подготовила сюрприз. Отгадайте мои загадки.

1) Мин зур, матур, әйбәт. Мин йөгерәм, сикерәм, утырам, жырлыым: “Тяф-тяф”. Бел (*ир-ат тавышы, озын пауза*).

- Төлке (*хатын-кызы тавышы*).

2) Мин кара. Мин кечкенә, матур, әйбәт. Мин йөгерәм, сикерәм, биим, ашыйм, жырлыым: “Чи-чи-чи”. Бел (*ир-ат тавышы, озын пауза*).

- Тычкан. (*хатын-кыз тавышы*).
- 3) Мин кызыл. Мин зур, матур, эйбәт. Мин или ашыйм, су эчәм, биим, жырлыйм: “Кикрикүк”. Бел. (*ир-ат тавышы, озын пауза*).
- Этәч (*хатын-кыз тавышы*).
- 4) Мин ак. Мин кечкенә, матур, эйбәт. Мин или ашыйм, йөгерәм, жырлыйм: “Ко-ко-ко”. Бел. (*ир-ат тавышы, озын пауза*).
- Тавык (*хатын-кыз тавышы*).

49 ичى кисәк (41 ичى тема).

Мияу: Эйдәгез, балалар, утырыгыз. Вы сидите за волшебным праздничным столом, будьте вежливы, угощайте друг-друга.

Мияу: Нәрсә кирәк?

Акбай: Алма кирәк.

Мияу: Нинди алма?

Акбай: Яшел, зур, тәмле алма.

Мияу: Мә, яшел, зур, тәмле алма.

Акбай: Зур рәхмәт.

Мияу: Акбай, син нишлисең?

Акбай: Мин алма ашыйм.

Мияу: Алма тәмлеме?

Акбай: Эйе, алма тәмле. Мин алма яратам.

Тема: “Күнелле сәяхәт”.

50 ичى кисәк (43 ичى тема).

- Малай китап укый (*пауза-3 секунд*). Малай китап укый (*ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә, пауза -4 секунд*).
- Кыз китап укый (*пауза-3 секунд*). Кыз китап укый (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә, пауза -4 секунд*).
- Куюн китап укый (*пауза-3 секунд*). Куюн китап укый (*ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә, пауза -4 секунд*).
- Төлке китап укый (*пауза-3 секунд*). Төлке китап укый (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә*).

Тема: “Күнелле сәяхәт”.

51 ичى кисәк (44 ичى тема).

Мияу: Перед нами лес. Ребята, смотрите, лесной компьютер, а в компьютере электронное письмо. Это письмо от волшебника. В нем написано, что волшебник рисует –рәсем ясый. Послушайте и повторите за ним. Если мы выполним задание лесного волшебника сможем идти дальше.

- Рәсем ясыйм. Алма ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Алма ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – *Рәсем ясыйм. Алма ясыйм.*
- Рәсем ясыйм. Туп ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Туп ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – *Рәсем ясыйм. Туп ясыйм.*
- Рәсем ясыйм. Шар ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Шар ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – *Рәсем ясыйм. Шар ясыйм.*
- Рәсем ясыйм. Китап ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Китап ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – *Рәсем ясыйм. Китап ясыйм.*

52 нче кисәк (44 нче тема).

Мияу: Ребята, я тоже люблю рисовать. Я рисую яблоко – мин алма ясыйм.

- Мин рәсем ясыйм. Мин алма ясыйм (*ир-ат тавышы, озын пауза-10 секунд, балалар рәсемне (навада) “ясыйлар”, жөмләне кабатлыйлар*) – *Мин рәсем ясыйм. Мин алма ясыйм.*
- Мин рәсем ясыйм. Мин туп ясыйм (*ир-ат тавышы, озын пауза-10 секунд, балалар рәсемне (навада) “ясыйлар”, жөмләне кабатлыйлар*) – *Мин рәсем ясыйм. Мин туп ясыйм.*
- Мин рәсем ясыйм. Мин шар ясыйм (*ир-ат тавышы, озын пауза-10 секунд, балалар рәсемне (навада) “ясыйлар”, жөмләне кабатлыйлар*) – *Мин рәсем ясыйм. Мин шар ясыйм.*
- Мин рәсем ясыйм (*ир-ат тавышы*) – *Мин рәсем ясыйм.*

53 нче кисәк (44 нче тема) (телефоннан сөйләшиү).

Мияу(шалтырата): .... (пауза) Хәерле көн.

Тылсымчы: Исәнмесез.

Мияу: ... (пауза) Хәлләр ничек?

Тылсымчы: Эйбәт. Син нишлисен?

Мияу: .... (пауза) Мин рәсем ясыйм.

Тылсымчы: Нинди рәсем?

Мияу: ... (пауза) Алма, туп, шар, китап.

Тылсымчы: Эйбәт, килегез мәктәпкә. Приходите в школу.

Мияу: ... (пауза) Мәктәпкә?

Тылсымчы: Эйе, мәктәпкә.

Мияу: ... (пауза) Рәхмәт. Сау булыгыз.

Тылсымчы: Сау булыгыз.

54 нче кисәк (46 нчы тема).

Мияу: Ребята, лесной волшебник приглашает нас в волшебную страну, где говорят только на татарском языке. Возьмите телефон, расскажите друг-другу, что вы поете, танцуете, рисуете, читаете.

55 нче кисәк (46 нчы тема).

Мияу: Молодцы ребята. Мы теперь точно попадем в волшебную страну “Школа”- “Мәктәп”.

56 нчы кисәк (46 нчы тема).

Акбай: Ребята, мы можем продолжить путь, ведь лесной волшебник пригласил нас в страну, которая называется “Школа” – “Мәктәп”. Путешествие продолжается. Но что это? На нашем пути высокая гора, чтобы пройти гору нужно прочитать пиктограммы. Если мы поймем, что написано, гора даст нам продолжить дорогу.

Мияу (пиктограмма курсәтеп): Кем укий?

Акбай: Мин укийм.

Акбай укий: Малай рәсем ясый.

Мияу (пиктограмма курсәтеп): Кем укий?

57 нче кисәк (46 нчы тема).

Мияу: Трудное было задание, но мы справились. Дорога свободна. Нас ждут удивительные приключения в следующий раз.

58 нче кисәк (47 нче тема).

Жыр.

1)Мин барам, барам, барам,
Мәктәпкә барам, барам.

Китап, карандаш алам,
Мәктәпкә барам, барам.

2)Мин барам, барам, барам,
Мәктәпкә барам, барам.

Китап укийм, рәсем ясыйм,
4-ле, 5-леләр алам.

59 нчы кисәк (47 нче тема).

Мияу: Ребята, вот мы с вами дошли в волшебную страну “Школа” – “Мәктәп”. В школу зайдет тот, кто скажет, что нарисовано на пригласительных билетах.

60 ичы кисәк (47 ичे тема).

Акбай: Исәнмесез, балалар (*кысса пауза-4 секунд*)

Бергә: Исәнме, Акбай.

Акбай: Хәлләр ничек? (*кысса пауза-4 секунд*)

Бергә: Эйбәт.

Акбай: Вы очень быстро прошли препятствия. Я вас поздравляю, возьмите подарки.

Тема: “Мәктәптә”.

61 иче кисәк (49 ичы тема).

Мияу: Нәрсә кирәк?

Акбай: Аш кирәк.

Мияу: Мә аш, аша.

Акбай: Рәхмәт.

Мияу: Акбай, нишлисең?

Акбай: Мин аш ашыйм.

Мияу: Аш нинди?

Акбай: Аш тәмле. Бик тәмле. Мин аш яратам.

Тема: “Уку бүлмәсе”.

62 иче кисәк (50 иче тема).

Акбай: Ребята, продолжим путешествие по волшебной стране “Мәктәп”.

63 иче кисәк (50 иче тема).

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Белмим.

Акбай: Бу дәфтәр. Дәфтәр.

Мияу: Дәфтәр. Дәфтәр.

Акбай: Нинди дәфтәр?

Мияу: Чиста, матур, зур дәфтәр.

Акбай: Ничә дәфтәр?

Мияу: Бер дәфтәр.

Тема: “Өстәл театры “Теремкәй” әкияте”.

64 иче кисәк (52 иче тема)

- Сегодня я вам расскажу сказку “Теремок”.

Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә (*хатын-кыз тавышы*)

Ишек шакыган тавыш.

- Теремкәйдә кем яши? Юк, яшәми.

Теремкәйгә тычкан килә (*хатын-кыз тавышы*)

Тычкан (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши? (*кыска пауза*).

Тычкан: Юк, яшәми. Мин яшим.

-Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши

Теремкәйгә куян килә (*хатын-кыз тавышы*)

Куян (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан. Син кем?

Куян: Мин куян. Матур куян.

Тычкан: Эйдә, кил монда.

Куян (керә): Мин сикерәм. Эйдәгез, сикерәбез (*озын пауза, балалар сикерәләр*).

- Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши.

Теремкәйдә куян яши.

Теремкәйгә бүре килә (*хатын-кыз тавышы*)

Бүре (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан.

Куян: Мин куян.

Тычкан, куян: Син кем?

Бүре: Мин бүре. Мин зур, кара бүре.

Тычкан, куян: Эйдә, кил монда.

Бүре (керә): Мин йөгерәм. Эйдәгез, йөгерәбез (*озын пауза, балалар йөгерәләр*).

- Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши.

Теремкәйдә куян яши.

Теремкәйдә бүре яши.

Теремкәйгә төлке килә (*хатын-кыз тавышы*)

Төлке (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан.

Куян: Мин куян.

Бүре: Мин бүре.

Тычкан, куян, бүре: Син кем?

Төлке: Мин төлке. Мин зур, матур төлке.

Тычкан, куян, бүре: Эйдә, кил монда.

Төлке (керә): Мин биим. Эйдәгез, биibelz (*озын пауза, балалар бииләр*).

- Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши.

Теремкәйдә қуян яши.

Теремкәйдә бүре яши.

Теремкәйгә төлке яши (*хатын-кыз тавышы*).

Теремкәйгә жырлый-жырлый аю килә.

Аю (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан.

Куян: Мин куян.

Бүре: Мин бүре.

Төлке: Мин төлке.

Тычкан, куян, бүре, төлке: Син кем?

Аю: Мин аю. Мин зур, матур аю.

Тычкан, куян, бүре, төлке: Эйдә, кил монда.

Аю (керә): Мин жырлыйм. Эйдәгез, жырлыйбыз (*озын пауза, балалар күшүлүп жырлый*).

Музыка. Балалар белән бергә жырлылар.

Мин жырлыйм, жырлыйм, жырлыйм,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

Мин жырлыйм, жырлыйм, жырлыйм,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

Лә-лә-лә-лә, лә-лә-лә-лә,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

- Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә,

Теремкәйдә тычкан яши, пи-пи-пи.

Теремкәйдә куян яши. Мин куян.
Теремкәйдә бүре яши. Мин бүре.
Теремкәйдә төлке яши. Мин төлке.
Теремкәйдә аю яши. Мин аю.
Алар бик дус (*хатын-кыз тавышы*).

Күнелле музыка. Бииләр.

Тема: Өстәл театры “Кем нәрсә ярата?”

65 ичे кисәк (55 ичे тема).

- Я вам расскажу сказку «Кто что любит» -«Кем нәрсә ярата?» (*хатын-кыз тавышы*).

Кошлар сайраган тавышлар ишетелә. Әтәч канат қагып қычкыра.

Әтәч: Кикри-күк, кикри-күк (*кыска пауза*) Ко-ко-ко.

Песи киерелеп: Мияу-мияу-мияу.

Песи: Хәерле көн, әтәч.

Әтәч: Хәерле көн, песи.

Песи: Хәлләр ничек, әтәч?

Әтәч: Эйбәт. Рәхмәт. Э синең хәлләрең ничек?

Эт йөгереп килә: Hay-hay-hay. Исәнме, әтәч. Исәнме, песи.

Әтәч белән песи: Исәнме, эт.

Эт: Кәжә кая?

Әтәч белән песи: Энә, кәжә кәбестә ашый. Кәжә кәбестә ярата.

Эт: Мин или яратам. Песи, син нәрсә яратасың?

Песи: Мин сөт яратам. Сөт тәмле. Әтәч, син нәрсә яратасың?

Әтәч: Мин ботка яратам. Ботка тәмле.

Кәжә: Исәнмесез. Хәерле көн. Хәлләр ничек?

Бергә: Эйбәт.

Кәжә: Мин кәбестә ашыйм. Кәбестә бик тәмле. Акбай, мә кәбестә, аша. Кәбестә тәмле.

Акбай: Юк, мин или яратам. Син кәбестә аша. Или кирәк.

Кәжә: Мә, или, аша.

Акбай: Рәхмәт. Или тәмле.

Песи: Мин сөт яратам. Сөт юк.

Кәжә: Сөт бар. Песи, кил монда. Сөт ал, эч.

Песи сөт эчә: Мин сөт эчәм. Сөт тәмле. Әтәч, кил монда, сөт эч.

Әтәч: Юк, мин сөт яратмыйм. Мин ботка яратам. Ботка юк.

Кәжә: Ботка бар, кәрзиндә. Әтәч, кил монда. Мә ботка, аша.

Әтәч: Зур рәхмәт. Ботка бик тәмле. Мә, кәжә, ботка аша.

Кәжә: Юк, кәбестә яратам. Кәбестә тәмле.

Әтәч: Юк, ботка тәмле.

Песи: Юк, сөт тәмле.

Әт: Юк, ипи тәмле.

Кыз килеп чыга: Ипи тәмле, сөт тәмле, ботка тәмле, кәбестә тәмле. Мин ипи, ботка, кәбестә яратам.

Бергә жырлап, бииләр.

Ипи тәмле,

Сөт тәмле,

Ботка тәмле,

Кәбестә тәмле.

Тема: “Кем нәрсә ярата?” әқиятен сәхнәләштерү.

66 ичү кисәк (56 ичү тема).

Жыр.

Ипи тәмле,

Сөт тәмле,

Ботка тәмле,

Кәбестә тәмле.

Тема: “Белем иленә сәяхәт”.

67 ичү кисәк (58 ичү тема).

- Какая красивая книга. Ребята, эта книга волшебная. В каждой ее страничке таится секрет. волшебство. Давайте, посмотрим вместе, какая тайна спрятано в этой волшебной книге (*ир-ат тавышы*).

68 ичү кисәк (58 ичү тема).

Акбай: Бу эни. Эни матур, әйбәт, зур. Бу ипи. Эни ипи ашый. Ипи тәмле. Эни ипи ярата.

Мияу: Бу эти. Эти зур, матур, әйбәт. Бу сөт. Эти сөт эчә. Сөт тәмле. Эти сөт ярата.

69 ичү кисәк (58 ичү тема).

Жыр.

Мин куян, мин куян,

Зур куян, матур куян.

Мин тычкан, мин тычкан,

Кечкенә, матур тычкан.

Тема: “Мөгжизалар кыры”.

70 нче кисәк (59 нчы тема).

Хат.

- Дорогие ребята! Я Вас приглашаю на выпускной бал, который состоится в моем королевстве «Знаний». Но для этого вы должны выполнить все мои задания. Мои задания в этом волшебном сундучке. Если все задания выполните успешно, вы непременно попадете в мое королевство, где говорят на красивом – татарском языке. Желаю Вам удачи, и с нетерпением жду Вас у себя» (*хатын-кыз тавышы*).

71   нче кисәк (59 нчы тема).

-Ребята, молодцы. Вы выполнили все мои задания. Добро пожаловать в мое королевство “Знаний”, где говорят на красивом татарском языке. Желаю вам удачи! (*хатын-кыз тавышы*).

МЕТОДИК КИҢӘШЛӘР.

Методик кулланмаларда 60 ар белем бирү эшчәнлегенең конспектлары бирелгән. Ел дәвамында, тәрбияче үзе иҗади янын килеп, укыту методик кулланмада бирелгән тематик планга таянып, мультфильмнар, анимацион сюжетлар, “Әкият илендә” тапшыруын кулланып, индивидуаль эшне дә кертеп, көндәлек план төзи.

Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлеге алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә. Өйрәнелгән сүzlәр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм нығытыла, көндәлек аралашуда кулланыла.

Яңа сүzlәрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли.

Пиктограммалар мәктәпкә әзерлек тәркемендә, яңа сүzlәр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Балаларга темадан тыш артык сүzlәр, уеннар, жырлар, шигырьләр бирелергә тиеш түгел.

Бала татар телендә сүзне дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дөрес үрнәген бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешиң катый таләп итмәскә кирәк.

Тәрбияче сөйләмәндә акцент, җирле диалект, аваз кимчелекләре булмаска тиеш.

Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Тәрбияче үзенең эшенә иҗади янын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш.

Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарың әчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар керту, баству хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдайым булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлеге аша (ситуатив күнегүләр, сюжетлы ролыле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү h. b.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм эти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтиҗә бирә.

Сүзлек белән эшләү.

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана.

Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеристы ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп қарыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре.

Әзерлек күнегүләре балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр.

Сөйләм күнегүләре лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр жирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китераЙләр.

Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарың берсе булып тора:

- яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтәлә;
- аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;
- ишеткән сүзне бала рәсеминән табыш күрсәтә һәм әйтә;
- сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, анлашылмаган очракта, аның русча тәржемәсе бирелә;
- төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;
- уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла;
- яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;
- аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана).
- бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән мондый күнегүләрне үткәрергә мөмкин: -*Бу туп?* - *Әйе, бу туп.*

-*Бу песи? (туп курсәтелә)* - *Юк, бу песи.*

-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин” h.b..

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша h.b.).

Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлат үтәүләрен тәлап ителә.

Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлат үтиләр.

Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишилесең? сорауларын бирәләр һәм аңлат жавап кайтаралар.

Укыту методик комплектының төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыға дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай.

Диалогик сөйләмдә ин өтешли алым – сорау-жавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызылыш төсмәре булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең жавап репликасы; килә: *Бу кем?*- *Бу эти*; раслау рәвешендә: *Бу эти?*- *Эти*; инкарь рәвешендә: *Бу әни?*- *Юк, бу эти*. Реплика- жавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди эти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнең жавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур эти*; яисә: *Матур*.

Мәктәпкәчә яштәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәгө типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:

- уен ситуацияләрендә катнашу;
- тәкъдим итегендә үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алыш барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә керерлек кирәkle формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш.

Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа жавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм жаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Диалог үрнәкләре:

Исәнләшү: *Исәнме, Оля! – Исәнме Коля.*

Саубуллашу: *Сау бул, Оля. – Сау бул Коля.*

Танышу: *Мин Оля. – Мин Коля.*

Чакыру: *Оля, кил монда.*

Рәхмәт белдерү: *Мә, курчак. – Рәхмәт.*

Сорау- уңай жавап: *Син малай? – Эйе, мин малай.*

Сорау – кире жавап: *Син малай? – Юк, мин кыз.*

Ачыклый торган сорау: *Мин кафега барам. – Нинди кафега?*

Аралашуга чыгу өчен нәтижәле чараптар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска жырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен төзелде. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелде. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлылар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренең эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән эти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылды.

Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлат, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Ин катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна h.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укий, шуа, ашый h.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм h.б.). Балалар бер-берсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнеләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисен, нәрсә кирәк, нинди h.б. Жөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Күян чана шуа. Песи бит юа h.б.. Мәктәпкә әзерлек төркемендә өченче бирем жыр формасында бирелә. Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелде. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

“Татарча сөйләшәбез” укыту методик комплектына нигезләнеп эшләнгән “Әкият илендә” телевизион тапшыруын балаларны татар теленә өйрәткәндә карага тәкъдим ителә.

МӘКТӘПКӘЧЕ ЯШЬТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛУ КҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРУ.

Тикшерү үткәру буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәререгә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәререгә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның жавабын тыңлаганды елмаеп, кирәк булса жавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тақтада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны күшyла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтижә ясала.

**Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларның
“Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.**

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
	“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сейтамдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүргт – биш рәсем яисә предмет күрсәтеле, татарча исемнәрен әйтегә күшyла)	Яғымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сай бул”, “рәхмәт”)	Боерыкның андан Утегү һәм кулланы белгү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юңыдәгә предметларның сыйфатын, күлеммен белдере торган сүзләрне андан сейтмәде куллану.	Аралаша белгү (ягымның сүзләр эйту, чакыру, сыйлау, сарал алу, тәкъим итү, инкарь итү, раслау)			

1.	Коля							
2.	Оля							

Нэтижэлэрне билгелэү

Югары дэрэжэ 2,7 дэн 3 кэ кадэр	Бала сөйлэмдэ актив, сорауларга жавап бирэ, яхши аралаша.
Уртача дэрэжэ 2 дэн 2,6 га кадэр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.
Уртачадан түбэн дэрэжэ 1 дэн 2 гэ кадэр	Аңлый, русча жавап бирэ.

Балаларның татар телендэ аралаша белү дэрэжэсэн тикшергэндэ кулланырга мөмкин булган биремнэр.

1. “Минем өөм” проекты буенча өйрәнгэн лексиканы сөйлэмдэ куллану.

1. Дидацтик уен. "Бу кем?" (I вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай)

Уен эчтэлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендэ гайлэ өгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Эни"...).

2. Дидацтик уен "Кем юк?" (II вариант)

(Лексика шул ук). Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алыш куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Эби"...)

Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

3. *Дидактик уен "Кәрзинде нәрсә бар?"*

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. *Дидактик уен "Нәрсә юк?"*

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын эйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. *Дидактик уен "Мин әйтәм, син курсәт һәм әйт"*

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап эйтергә тиеш.

6. *Дидактик уен "Исемен әйтсан бирәм"*

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма" ... ; "Бу кем?" - "Әти" ... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. *Дидактик уен "Серле янчык"*

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. *Дидактик уен "Әйе-юк"*

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю" ... ; "Бу аю?" - "Әйе, аю" ... ; "Бу куян?" - "Юк, песи" ...

Югары балл (2.7-3) — сүз байлығы житәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлығы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә жавап берә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлы, русча жавап берә.

2. Яғымлы сұzlәр куллану (“исәнме”, “сau бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:

- а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".
- б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сay бул, аю".
- в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлық, жиләк-жимеш (алма, груша, банан h.b.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңы сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә яғымлы сұzlәрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә жавап берә.

Уртачадан түбән (1-2) - аңлы, сорауга жавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлат үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).

1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Э уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәжә (2,7-3) - бала боерыкны аңлат, дөрес үти.

Уртacha дэрэжэ (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбэн дэрэжэ (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтэми.

4. Тирэ-юньдэгэ предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерэ торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидақтик уен "Үенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Үен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәгэ 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидақтик уен "Тап, курсат һәм әйт" (чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"....).

Эш дәфтәрендәгэ 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидақтик уен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. "Мә, зур туп ", "Мә, кечкенә туп".

4. Дидақтик уен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарага тәкъдим итә. Тәркемдәгэ балаларны да санарага була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидақтик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

Югары дэрэжэ (2,7-3) - әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән күшүп дөрес әйтә.

Уртacha дэрэжэ (2-2,6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбэн дэрэжэ (1-2) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5. Аралаша белу (ягымлы сүзлөр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

"Син кем?" соравына аңлат жавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: - Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин kız. Син kız? (Юк, мин малай (әйе, мин kız).

2. Уен ситуациясе "Кунак каршылыбыз".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". - Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)" - Исәнме, әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бол, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша, эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

1. Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. Уен ситуациясе "Бер - беренче сыйла".

(Ашамлык мұлажалары қулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле? - Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биренне қулланып була.

3. Үен ситуациясе "Уенчыklар илендә"

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда. - Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәжә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив қуллана.

Уртacha дәрәжә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбэн дәрәжә (1-2) - аңлы, русча жавап берә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәҗә
	“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча ейрәнгән лексиканы сөйлемдә күллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты ресем яисе премия курстасы, татарча исемнәрен эйтегә күштә)	Ягымның сузлар күллану (“исәнмә”, “сай бул”, “рәхмәт”, “исәнмесәз”, “сай булыптыз”)	Боерыхның бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияларенде Узлектән сорады бирә белү (Нерсе кидә? Нинди? Ниче?)	Арадаша белү (ягымлы сузлар эйту, чакыру, сыйлау, сорап алу, текъдим итү, инкарь итү, раслау)			

1.	Коля						
2.	Оля...						

Нэтижэлэрне билгелэү

Югары дэрэжэ 2,7 дэн 3 кэ кадэр	Бала сөйлэмдэ актив, үзлектэн соруу бирэ, яхшы аралаша.
Уртача дэрэжэ 2 дэн 2,6 га кадэр	Сүз байлыгы бар, тэрбияче ярдэмэндэ аралаша.
Уртачадан түбэн дэрэжэ 1 дэн 2 гэ кадэр	Аңлый, русча жавап бирэ.

“Уйный-уйный үсэбэз” проекты буенча татар телен үзлэштерү дэрэжэлэрен билгелэү.

1.“Уйный – уйный үсэбэз” проекты буенча өйрөнгөн лексиканы сөйлэмдэ kulлану.

(Өйрөнгөн темалар буенча биш – алты рәсем яисэ предмет күрсәтелэ, татарча исемнэрөн эйтергэ күшүла)

1. Дидактик үен “Бү нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Үен эчтэлеге: Тэрбияче рәсемнэргэ күрсәтеп сорый:

- Бү нәрсә? (“Аш”...)

2. Дидактик үен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңгे, кыяр, кәбестә, алма).

Үен эчтэлеге: Куюн кәрзин белэн яшелчәләр hәм жиләк-жимеш алыш килгән. Куюн сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. Дидактик үен “Нәрсә юк?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Куюн бер яшелчә муляжын яшереп куя: “Нәрсә юк?”. Бала нәрсә юклыгын эйтергэ тиеш. Уенны рәсемнэр кулланып та үткәрергэ була.

4. Дидактик үен “Дөресен эйт”.

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындық, карават).

Үен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлығы житәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, килемнәр, өй жинаzlары атамаларын аңлат дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга жавап бирә.

Уртacha балл (2-2,6) - сүз байлығы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә жавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлы, русча жавап бирә.

2. Ягымлы сүzlәр куллану (“Исәнме”, “Сay бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “ Сay булығыз”).

Ситуатив күнегүләр (уртандылар төркемендәге ягымлы сүzlәр булеген кара):

- а) Поздоровайся с Акбаем.
- б) Спроси как дела у Акбая.
- в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.
- г) Попрощайся с Акбаем.
- д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
- е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүzlәрне урынлы куллана.

Уртacha балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлы, жавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

Балаларның боерыкларны бирә белү қүнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.

Уртacha балл (2-2.6) – 5-6 сұз.

Уртачадан түбән (1-2) – 1-2 сұз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч тәп сорауны күя белгүләрен максат итеп күясың. Уен яшелчә, киенмәр, савыт-саба, өй жинаzlары рәсемнәре қулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидақтикалық уен “Нинди?”.

Тикшерүдә сорауларны аерым қулланып та үткәрергә була.

Әйберләрне билгесен ачықлау өчен бирелә торған сорауга аңлат җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән күя белү.

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. Дидақтикалық уен “Ничә?”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. Дидақтикалық уен “Дөрес сана”.

Тәрбияче уенчыklар, мұляжлар, уқыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарға тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. “Ничә...? ”.

Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлат қуллана.

Уртacha балл (2-2.6) – диалогта 2 сорауны аңлат қуллана.

Уртачадан түбән (1-2) – диалогта 1 сорауны аңлат қуллана.

5. Арапаша белү (яғымлы сұzlәр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.

“Син кем?” соравына аңлап жарап бирүе билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юқ, мин малай).

2. Уен ситуациясе “Кунак каршылыйбыз”:

а)Тәрбияче:

- К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. “Кем анда?”
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождения. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы съесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. Уен ситуациясе “Кибеттә”:

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Эйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?

- Зур аю, чиста аю, матур аю.
  - Ничә?
  - Ике аю.
  - Мә, ике аю.
  - Рәхмәт.
  - Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сораяу бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2.6) – сүз байлығы бар, тәрбиячы ярдемендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-2) – аңлы, русча жавап берэ.

Уку елы ахырында мектепкә әзерлек төркеме балаларының

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнэр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә

		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтө юллар” проекты буенча ейрәнгән лексиканы сөйләмәү куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйттергә күптила)
1.	Коля	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесәз”, “сай бул”, “сай бульгыз”, “рахмет”, “зур раҳмет”, “хеерле көн”, “хөлләрничек?”, “әйбәт”)
2.	Оля	Боерыхны бире белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, жырла, йөгер, йокла)

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорая бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлығы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча жавап бирә.

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтө юллар” проекты буенча ейрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйттергә күшүла)

1. Дидақтикалық уен “Бу нәрсә?”

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, аю).

Уен эчтэлэгэ: Тэрбияче рэсемнэргэ күрсэтийн сорый:

- Бу нэрсэ? (“бүре”...)

2. Дидактик уен “Портфельдэ нэрсэ бар?”

(Лексика: китап, дэфтэр, рэсем, мэктэп).

Уен эчтэлэгэ: Тэрбияче портфельдэн рэсемнэр яки предмет алып күрсэтийн исемен сорый:

-Портфельдэ нэрсэ бар?- (“Дэфтэр бар”...)

3. Дидактик уен “Портфельдэ нэрсэ юк?”

Бала нэрсэ юклыгын эйтергэ тиеш. Уенны рэсемнэр үзүүлэхийн та үткөрөрөгэ була.

4. Дидактик уен “Дөрөсөн дийт”

(Лексика: чэк- чэк, өчпочмак, бэрэнгэ, аш, ботка, су).

Уен эчтэлэгэ: Балага рэсемнэр бирелэ. Бала рэсемнэрне атый.

Югары балл (2.7-3) — 10-14 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбэн балл (1-2) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзлээр үзүүлэхийн та

(“Исэнмэ”, “Исэнмесез”, “Сай бул”, “Сай булыгыз”, “Рэхмэт”, “Зур рэхмэт”,

“Хэерле көн”, “Хэллээр ничек?”, “Эйбэт”)

Ситуатив күнегү:

Телефоннан сөйлэшүү.

Эш дэфтэрендэгэ 1 нчэ бирэмнэ үзүүлэхийн та

Югары балл (2,7-3) — бала сөйлэмдэ ягымлы сүзлээрне үзүүлэхийн та

Уртача балл (2-2,6) – тэрбияче ярдэмэндэ жавал бирэ.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, сорауларга жавапны русча бирэ.

3. Боерыкны бирэ белү.

(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, жырла, йокла).

Дидактик үен: “Командир”

Эш дэфтэрендэгэ 9 нчы биремне кулланып була.

Бер бала икенче балага боерык бирэ. Мэсэлэн:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсөтэ).

-Коля, син нишлисөн? (Колядан сорый) – Мин сикерэм.

-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерэ.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белэн боерык бирэ, син нишлисөн, нишли сорауларын бирэ белэ.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирэ, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-5 сүз белэн боерык бирэ, сорауларны русча өйтэ.

4. Үен ситуациялэрндэ үзлектэн сорау бирэ белү.

(Нэрсэ кирэк? Нинди? Ничэ? Син кем? Бу кем? Бу нэрсэ? Нишли? Кая барасын?)

1. Үен ситуациялэр:

- а) “Кибет” (Нэрсэ кирэк? Нинди? Ничэ?)
- б) “Телефоннан сөйлөшү” (Кая барасын? Син нишлисөн?)
- в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нэрсэ? Нишли?)

2. Сюжетлы-ролье үен “Кибет”

Балаларга рус телендэ кибет уены үткөрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә. Үен яшелчә, килемнәр, савыт-саба, өй жиһазлары, йорт кошлары, үенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нэрсэ кирэк? Нинди? Ничэ?).

2. Дидақтикалық үен “Нинди?”.

Тикшерудә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. Дидақтикалық үен “Сана”.

Санау күнекмәлөрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлат куллана.

Уртacha балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

Уртачадан түбән (1-2) – русча жавап бирә.

5. Арапаша белү (ягымлы сұзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. Үен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. Үен ситуациясе “Телефоннан сөйләшишү”.(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге көртеп баетырга була)

- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Эйбәт.
- Нишлисен?
- Мин уйныйм. Син нишлисен?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Эйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. Уен ситуациясе “Кая барасың?” (мәктәп, кафе, цирк h.b.)

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңгә ашый.

4. Ситуатив күнегү.

- a) Син нишилсөн?
- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, жырлыйм, йоклыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртacha балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбэн (1-2) – аңлый, русча жавап бирә.

Файдаланылган әдәбият:

Борһанова Р. А., Юсупов Ф. Ф. Балалар бакчасында татар теле өйрәтү программысы. Татарстан Республикасы Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланган. – Казан: РИЦ «Школа», 2004.

Иванова Л. Ф. Программа обучения английскому языку в дошкольном образовательном учреждении Республики Татарстан “First Steps in English”. – Казань, 2011.

Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов,

E. A. Пассов “Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению”. - Москва, 1989.

